

Зыужьыныгъэм и лъэхъэнэ

2-нэ нап.

«Махуэку»

3-нэ нап.

Ycakly

3-нэ нап.

Пшынэбзэм и хъумакІуэ

4-нэ нап.

Nº14 (24.296)

2022 гъэм мазаем (февралым) и 10, махуэку

Тхьэмахуэм щэ къыдок!

И уасэр зы тумэнщ

BEIJING 2022

КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек Урысей щІэныгъэм и махуэм ирихьэліэу иригъэкіуэкіащ и нэіэм щіэту лажьэ, Щіэныгъэмрэ егъэджэныгъэ нэхъыщхьэмрэ я ІуэхухэмкІэ советым и зэіущіэ. Видеоконференц зэпыщІэныгъэ къагъэсэбэпу Іэмалыр къызэрагъэпэща лэжьыгъэм хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ1 Мусуков Алий, абы и къуэдзэ Хъубий Марат, КъБР-м и Парламентым и депутатхэр, министрхэр, еджапіэ нэхъыщхьэхэм, щіэныгъэ-къэхутакіуэ институтхэм я пашэхэр, промышленностым, мэкъумэш хозяйствэм, КъБР-м и Жылагъуэ палатэм, республикэм и нэгъуэщ зэгу-

хьэныгъэхэм я ліыкіуэхэр.

ЗЭІУЩІЭМ къыщапщытэ-

жащ зи гугъу тщІы ІэнатІэм 2021 гъэм щІыналъэм щызэф агъэк а Іуэхугъуэхэм къарикІуахэр. Фигу къэдгъэ- гъэсэбэпа хъуащ егъэджэкІыжынщи, ар УФ-м и Пре- ныгъэм епха проект 27-м зидент Путин Владимир и къыщыгъэлъэгъуахэр, ди жэрдэмкіэ ягъэувауэ щы- щіэныгъэліхэр тащ ЩІэныгъэмрэ техноло- хэтащ екіуэкіа дунейпсо, гие лъагэхэмрэ я илъэсу. щІыналъэ зэхуаку, респуб-А псоми ятеухуа доклад ликэ конференцэу 36-м. купщафіэ зэхуэсым щищащ КъБР-м егъэджэны- сей фондыр, Урысей щІэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіа- гъэ фондыр мылъкукіэ къалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и дэІэпыкъуу, республикэм и министр Езауэ Анзор. Абы щІэныгъэ ТуэхущіапІэхэмрэ зэрыжи амкіэ, ди республи- еджапіэ нэхъыщхьэхэмрэ кэм щолажьэ лабораторэ- яхузэф эк ащ къэхутэныгъэ рэ щІэныгъэ-егъэджэныгъэ проекти 119-м къыщыгъэцентру 89-рэ, къэхутэныгъэ лъэгъуахэр гъащІэм хапкъызэрымык уэхэр шрагъэ- щэн. Патент 73-рэ, щ эныгъэ жьыгъэхэмрэ на уэ къэщ ы- тыныгъи 5-к зэщхьэщыкіуэкі щіэныгъэ іуэхущіапіэу гъэунэхуныгъэхэр зэрыра- ным, абыхэм гъуэгу етыным. хауэ. Къищынэмыщіауэ, яуб-6, щІэныгъэ-инновацэ цент- гъэкІуэкІам щыхьэт техъуэ А Іуэхугъуэхэм хуэлэжьащ зыхуащ КъБР-м ЩІэныгъэмру 11, нэгъуэщІхэри. Апхуэ- свидетельствэу 121-рэ къы- конференцхэр, «стІол хъу- рэ техникэмкІэ и къэрал сау- абы къалэн ящищІащ щІыфіах кандидат, доктор дис- гъэшхуэхэм. Ахэр къапэ- лъэгъуэныгъэ хьэлэмэтхэр. ныгъэ іэнатіэр псынщіэ 2030 гъэ пщіондэ зэрызесертацэхэр пхыгъэкІыным- кІуащ метеорологием, химикіэ совету 8-м, къыщыдокі ем, ЭВМ-м и программэхэм, илъэсым къриубыдэу щіэ- къызыхыхьэў зэрыщытыр кіыпіэхэр дызэрыт ильэсым щІэныгъэ журналу 7, абыхэм ветеринар Іэмэпсымэхэм, ящыщу 3-р я лэжьыгъэкІэ щІыуэпсыр хъумэным, псы- лэм я бжыгъэр проценти и пашэм зи щІалэгъуэхэр ап-ВАК-м пыщіащ. Блэкіа щіэгъэлъадэ ухуэныгъэхэм 8,6-кіэ хэхъуащ. Нобэ ди хуэдэ щіыкіэхэмкіэ нэхъри илъэсым къриубыдэу къэ- нэгъуэщ щіэныгъэ унэтіы- еджапіэ нэхъыщхьэхэм що- трегъэгушхуэ я зэфіэкіхэр,

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Ізтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек Урысей

щіэныгъэм и махуэмкіэ іэнатіэм

и лэжьакіуэхэм зэрехъуэхъур

Пщіэ зыхуэтщі ди еджагъэшхуэхэ, про

фессорхэ, аспирантхэ, студентхэ - иджырей

щізныгъэ пэрытымрэ технологие пажэ-

хэмрэ зи Іэдэж Іэщіагъэліхэ. Сигуми си псэ-

ми къабгъэдэкІыу сынывохъуэхъу фи

Іэщіагъэм епха махуэшхуэмкіэ - Урысей

ЩІЭНЫГЪЭР игъащіэ лъандэрэ къалъытэ

зыужьыныгъэм и джэлэсу, сыт хуэдэ къэрал-

ми бгъэдэлъ къулеигъэмрэ зэlузэпэщы-

гъэмрэ къызэрапщытэ Іэмалу. ЩІэныгъэ Іэ-

натіэм щекіуэкі зыужьыныгъэхэр щытщ

лъэпкъ экономикэр, ціыхухэм я псэукіэр

Къэбэрдей-Балъкъэрыр ирогушхуэ и щІэ-

ныгъэлі щыпкъэхэм, зэфіэкі лъагэ зыбгъэ-

дэлъ къэхутакІуэхэмрэ щІэм и лъыхъуакІуэ-

хэмрэ. Фи къэхутэныгъэ пэрытхэр шэщауэ

къыщагъэсэбэп гъащІэм и унэтІыныгъэ зэ-

мыліэужьыгъуэхэм, абыхэм Іэмал къат про-

мышленностым, ухуэныгъэм, мэкъумэш хо-

зяйствэм, нэгъуэщІ ІэнатІэхэм къапэщыт

къалэнышхуэхэр тэрэзу зэф Іэхынымк Іэ, инно-

вацэ Іуэху зехьэкіэхэр абыхэм къыщы-

гъэсэбэпынымкіэ. Мыхьэнэшхуэ иіэщ ди щіэ-

ныгъэ Іуэхущіапіэхэмрэ еджапіэ нэхъыщхьэ-

хэмрэ лъэпкъ экономикэм къызэщ иубыдэ

дэтхэнэ унэтІыныгъэми епхауэ дяпэкІи лэ-

жьэным. Апхуэдэ зэдэлэжьэкіэм къихь фіы-

хэм ящыщщ щІэныгъэлІхэм я къэхутэны-

гъэхэр махуэл дэмыкіыу гъащіэм къызэры-

щыщагъэсэбэпыфыр, пщэдейрей махуэм

Ди щіэныгъэ лэжьакіуэхэм вбгъэдэлъ зэ-

фіэкі лъагэхэм, фи Ізнатіэм пэжу фызэры-

пэрытым, творческэ къэлъыхъуэныгъэхэр еш

фымыщізу зэревгъэкіуэкіым, жылагъуэм щывиіз пщіэм папщіз фіыщіз ин зэрыфхуэс-

щІыр къыхэзгъэщыну сыхуейщ. Си фі́эщ

мэхъу: щіэныгъэліхэм фи зэфіэкіхэр адэкіи

хуэвгъэлэжьэнущ Къэбэрдей-Балъкъэрым,

Си гуапэу сынывохъуэхъу ехъулІэныгъэщІэ-

хэр зыІэрывгъэхьэну, гупсысэ куухэр зи

лъабжьэ фи мурадхэр нахуап з хъуну. Узын-

шагъэ, насып, зэпэщыныгъэ фэри фи уна-

Урысейм зэрыщыту я зэlузэпэщыныгъэм.

щіэныгъэм и махуэмкіэ.

езыгъэфіакіуэ къару лъэщу.

пэджэжу.

гъуэхэми фиlэну.

Мыхьэнэшхуэ зиіэ іэнатіэ

жыджэру Къэхутэныгъэ инхэмкІэ Урыхуагъэфэщащ ди еджа-

къэхутэныгъэхэм.

КъБР-м Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэминистерствэр, дапщэщи зэрыхуащТыр хуэдэу, школхэм я класс нэхъыжь- Іэпыкъуэгъу яхуэхъу нэхъри къэкІ́ уэнум рейхэр», симпозиумхэр, гъэ-

ныгъэхэми щрагъэкІуэкІа лажьэ зи ныбжьыр илъэс 35-рэ иримыкъуа щІэны-

гъэлIv 600-м нэс. КъБР-м и унафэщІхэм гъуалэм я ІуэхухэмкІэ и гулъытэ хэха щІэныгъэм зэрыбелилъэс блэкlами джылыр къагъэлъагъузу, егугъуащ еджапіэ нэхъыщ- щіэныгъэм дихьэх щіахьэхэм я студентхэр, курыт лэгъуалэм мылъкукІэ дэхэм щІэс ныбжьыщІэхэр пытщ. Апхуэдэ щІалэгъуалэ дегъэхьэхыным, проектыщІэхэр ядэІыгъыкъэщхьэпэну ным хуэгъэпсауэ куэд щІакъалъытэ щІэныгъэ-техникэ къым КъБР-м и Іэтащхьэм проектхэмрэ инновацэ лэ- Саугъэт зэригъэуврэ, унэгъэт, сом мелуан хъууэ. ЩІэ-2020 гъэм еплъытмэ, блэкіа дыдэу зызыужьу, щіэ куэд гъэужьыпхъэ Іэмалхэр, хэныгъэм дихьэха щалэгъуа- къыгурыlуэу, ди щыналъэм и фокадэ мазэм ирихьэлэу

жыджэрагърэ жанагъыу, акъылыфіагъыу яхэлъыр щалъхуа щіыпіэм и зыужьы-ныгъэм ирахьэліэным.

Республикэм и Іэтащхьэм КъБР-м и Правительствэм къалэн щищіащ щіэныгъэлі ныбжышІэхэм адэкІи ядэ-Іэпыкъуным епха Іуэхугъуэхэр яубзыхуну. А Іуэхум иужь итынущ Іэтащхьэм и нэІэм щіэту лажьэ, Щіалэгъуалэ политикэмкІэ советым хэтхэри. А унэтІыныгъэмкІэ щІыналъэм щыщыІэ щытыкІэм зэхуэсым нэхъ убгъуауэ щытепсэлъыхьащ РАН-м и Къэбэрдей-Балъкъэр щіэныгъэ центрым и къудамэм и унафэщ Абазэ Алексей.

Ди щІыналъэм и социально-экономикэ зыужьыныгъэхэм ехьэліауэ щіэныгъэ-технологие, инновацэхэр щыпхагъэк ІэнатІэхэм мыхьэнэшхуэ зэраlэмрэ абыхэм шекlуэкl lуэху зехьэкІэхэм зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэн зэрыхуеймрэ ятеухуат РАН-м и КъБЩІЦ-м и унафэщі Нэгъуей Залымхъан и къэпсэлъэныгъэри. КІуэкІуэм диІыгъащ еджагъэшхуэм утыку кърихьа Іуэху еплъыкіэр. «Щіэныгъэ іэна-тіэмрэ инновацэ технолопэрытхэмрэ хэмыту гие дыхуэкІуэфынукъым зыужьыныгъэ лъагэм, фlакъыхигъэщащ абы.

ЗэlущІэм щыжаlа псори къызэшІикъуэжу, абы къыщыпсэлъащ Кіуэкіуэ Казбек. ШІэныгъэмрэ егъэджэныгъэ нэхъыщхьэмрэ я ІуэхухэмкІэ советым хэтхэм HOLFOW N NAMODOLIO яубзыхуну.

КЪАРДЭН Маритэ.

ЗыгъэпсэхупІэхэр къапщытэ

УнафэщІ Егоровэ Татьянэ видеозэпыщіэныгъэ Іэмалхэм тету иригъэкіуэкіащ КъБР-м Законхэр къыдэзыгъэкІ и орган нэхъыщхьэм и Президиумым хэтхэм я зэіущіэ.

«ПРАВИТЕЛЬСТВЭ сыхьэтым» депутатхэр щытепсэ-лъыхьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и санаторэ-зыгъэпсэхупіэ Іэнатіэм и зыужьыны-

КъБР-м курортхэмрэ туризмэмкіэ и министр Щоджэнціыкіу Мурат и къэпсэлъэныгъэм ипэ къихуэу жиlащ депутатхэм я зэlущіэр санаторэм щрагъэкІуэкІыну зэрамурадар, арщхьэкІэ, эпидемиологие щытыкІэр зэрыгугъум къыхэкІыу, онлайну къызэрагъэпэщын хуей зэрыхъуар.

Республикэм исхэмрэ хьэщІэхэмрэ я узыншагъэр щызэ-Іуэхущіапіэхэм фІагъзувэж ящыщ санаторэ-зыгъэпсэхупІэ ІэнатІэм и зыужьыныгъэр ди щІыналъэм къыпэщыт социально-экономикэ къалэнхэм ящыщу япэ ирагъэщхэм зэра-

КъБР-м и Парламентым и щыщыр жиlащ министрым 2040 гъэ пщІондэ КъБР-м социально-экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и стратегиемрэ 2035 гъэ пщІондэ КъБР-м и щіыналъэм туризмэм ехьэліа хуэјухуэщјэу шызэфјагъэкјынухэм я унэтІыныгъэмрэ тету турист-рекреацэ комплексым зегъзубгъунымкІэ мыхьэнэ нэхъ ин зиІэхэм ящыщщ Налшык курортыр, санаторэ-зыгъэпсэхупІэ комплексри абы

хэту, егъэфІэкІуэныр.
Республикэм санаторэрэ зыгъэпсэхупізу 20 щолажьэ, абыхэм цІыху 4797-рэ зэуэ ирагъэблэгъэфынущ. Апхуэдэуи Псы хущхъуэкІэ цІыхухэм ше і эз і уэхуш і апі эм і уэхутхь эбзэ куэд щыхуащІэ. 2021 гъэм а Іуэхущіапіэхэм ціыху мин 30-м зыщагъэпсэхуащ, я узыншагъэр щрагъэфіэкіуащ. Ар 2020 гъэм щы ахэм нэхърэ процент 20-кІэ нэхъыбэщ. Министрым къызэрыхигъэщамкІэ, Іуэхум къыхэлъытэн хуейщ пандемием и зэранкіэ 2020 гъэм Іуэхущіапіэ зыкъом піалъэкіэ зэхуэ- кіэ. щІауэ зэрыщытар.

ЩоджэнцІыкІу Мурат игъэ-

белджылащ ІэнатІэм и Іуэху зыlутыр къыщахутэм къыщlаныкъусаныгъэхэмрэ ахэр зэф эгъэк ынымк э ш апхъэхэмрэ. Санаторэ куэдым псы хущхъуэ зэрыщІыхьэ бжьамийхэр жьы хъуащ, пэшхэр зехьэн хуейщ, лэжьэн папщіэ зыхуэныкъуэ ахъшэр къахухэхыркъым, льготэ зиІэ зыгъэпсэхуакІуэхэр зэрыкуэдым, Гуэхутхьэбзэхэм хэхъуэшхуэ къазэрыпэмыкІуэм къыхэкІыў.

- КъБР-м и Правительствэмрэ «Налшык» [']зыгъэпсэхупІэ» акционер зэгухьэныгъэмрэ сытым дежи зэгъусэу яужь итщ иджыпстукІэ зэхуэщІа санаторэхэр къэгъэщІэрэщІэжыным, лажьэхэм я мылъкутехникэ базэр зыхуей хуагъэзэн папщІэ инвесторхэр къешэлІэным. Псалъэм къыдэкіуэу жыпіэмэ, «Нартан» санаторэу щытар пэши 130-рэ зыгъэпсэхупіэ-хьэщіэщ дахэу зэрагъэпэщыж, - жиlащ ЩоджэнцІыкІум.

Министерствэм и пащхьэ къалэн куэд итщ зи гугъу ящ ІэнатІэм зрагъзужьу КъБР-м и экономикэм хэхъуэ къыхуихьу, республикэм и Іулыджыр иІэту лэжьэнымкІэ, санаторэ-зыгъэпсэхупіэ Іуэхущіапіэхэм зегъэужьыным хуэгъэпса инвестицэ проектхэр Урысей Федерацэм и къэрал программэхэм хэгъэхьэнымкІэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и санаторэ-курорт Іэмалхэр урысей, дунейпсо утыку ихьэнымкІэ. Сымаджэхэмрэ зыгъэпсэхуа-

кіуэхэмрэ иджыпсту хуащіэну яхузэфіэкі Іуэхутхьэбзэхэм ятеухуауэ къэпсэлъащ «Нал-шык» зыгъэпсэхупІэ» АО-м и емрэ Италиемрэ я спортсгенеральнэ унафэщ Афэ Хьэменхэр. сэнбий. Абы къыхигъэщащ коронавирус уз зэрыцІалэм ди лъахэми зыщиубгъуу хуежьа нэужь зыгъэпсэхуакіўэхэр къамыгъакіуэу піальэкіэ зэрыщыкъытхуихьащ тар, ар ІэнатІэм хуабжьу зэран зэрыхуэхъуар. Арати, УФ-м и Президентым, УФ-м, КъБР-м я Правительствэхэм я унафэхэр щІэгъэкъуэнышхуэ хъуащ санаторэ-зыгъэпсэхуп Ізнат Іэр лэжьэн папщІэ субсидиерэ льготэ зиІэ кредитрэ зэгъэпэщыным-

(КІ эухыр 2-нэ нап.)

Дыщэ медалхэр кърамытыну ара?

А махуэм екіуэкіа зэпеуэхэм ди къэралым япэ увыпІэ гуэр къызэрыщимыхьам къишынэмышlavэ ди спортсменхэр икъукІэ игъэнэщхъеящ фигурнэу къэжыхьынымкІэ Урысей Федерацэм къихьа дыщэ медалхэр кърамытыным теухуа псалъэмакъ къызэраІэтам. Щхьэусыгъуэ хуащІар ди атлетхэм ящыщ зым допинг зрихьэл ауэ къызэрыщ агъэщарш. Іуэхур зэкіэ зэхагъэкі икіи апщІондэхукІэ фигуристхэм я медалхэр иратыжынукъым.

чемпионыгъэр

Олимп

Мы махуэхэм Пекин щекіуэкі XXIV Щіымахуэ Олимп джэгухэм иужьрей махуитІым ме-

пеуэм зэхъуэкІыныгъэшхуэхэр щигъуэтащ. ГЪУБЖ махуэм Урысей Федерацэм и Олимп комитетым и атлетхэм зы дыжьын медалрэ домбеякъыу 3-рэ къахуихьащ. СлаломышхуэмкІэ зэпеуэм ещанэ щыхъуащ 2012 гъэм къыщыщІэдзауэ Урысей Федерацэм и цІэкіэ утыку къихьэ США-м къыщалъхуа Уайлд Вик. 2012 гъэм ди къэралым и паспортыр къызрата спортсменыр 2014 гъэм Сочэ тІзунейрэ Олимп чемпион щыхъуащ (зэи Аннэщ. къэмыхъуауэ зы Олимпиа-ЛыжэкІэ дэм дыщэ медалиті къыкъелъэнымкІэ щызыхьа, Урысей Федера-

гъэр щызыубыда сноубордистш). Иужь махуэхэм ди спортсменхэм медаль щызыІэрагъэхьащ Федерацэм зэи Олимп джэгухэм щимы а спорт лізужьыгъуэхэм. Апхуэдэу илъэс 22-рэ зи ныбжь лыжник **Терентьев Александр** япэ олимп медалыр къыщихьащ зэрыхуейм хуэдэу къызэдэжэхэм я зэпеуэм. Абы япэ къищащ Норвеги-

цэм щыщу япэ дыдэу

Олимп джэгухэм пашэны-

далым щІэбэнхэм я зэ-

Іэжьэ спорт ліэужьыгъуэмкІэ ди къэралым и тхыдэм нэхъапэм къышымыхъуауэ олимп медалыр Ивановэ Татьянэ. ЦІыхубзхэр Іэжьэм телъу къызэдэжэнымкІэ зэхьэзэхуэм ди спортсменым домбеякъ медалыр шызыІэригъэхьащ. А зэпеуэм пашэныгъэр щызыубыда нэмыцэ спортсмен Гайзенбергер Натали етхуанэу олимп

манием щыщ Беррайтер

трамплиным зэхьэзэхуэм куэд щымыгугъауэ шайбэ закъуэр я хьэрхуэ-Урысей Федерацэм дыжьын медаль къыщехъуліащ. Абы папщіэ куэдкіэ сэбэп къыхуэхъуащ Германием, Норвегием, Австрием, Японием я спортсмен-Урысей хэр хабзэр къызэпаудауэ зы медаль къыщахьыфауэ къалъытэу зэпеуэм къы- аращ икІи официальнэу ехъуліэныгъэ зэрыхагъэкіар. Ди къэра- щымыт медаль зэхьэлым медалхэр къыхуахьащ зэхуэм и турнир таблицэм Садреев Данил, Климов еянэ увыпіэм къекіуэтэ-Евгений, Махиня Ирмэ, хащ. Аввакумовэ Иринэ сымэ.

ЩІымахуэ Олимп джэгу-Федерацэм и атлетхэр къыкІэроху. ебланэ увыпіэм къекіуэ-

чемпион хъуащ. ЕтІуанэ зезыхьэ ди хоккеистхэми увыпІэр къэзыхьари Гер- зэпеуэр зэхаублащ. Япэ зэіущіэм ахэр ерагъкіэщ зэрыпэлъэщар Швейцарием и командэ къыхэхам. ТекІуэныгъэр къахуэзыхьа рэгъухэм езыхэм я гъуэм дагъэкІыжащ Слепышев Антон и фІыгъэкІэ.

Бэрэжьейм зэхэта зэпеуихым Урысей Федерацэм икіа спортсменхэм Медаль бжыгъэкІэ къапщтэмэ, ди къэралым хуэдиз дамыгъэ зиІэ яхэтхэм и епліанэ махуэм и къым. Арщхьэкіэ дыщэкІ эухым ирихьэлІ эу Урысей хэмкІ э командиблым да-

ЖЫЛАСЭ Замир.

тэхащ.	жыласо замир.			
XXIV ЩІымахуэ Олимп джэгухэм къыщахьа медалхэр (мазаем и 10-м ирихьэлІэу)				
Къэралыр	Дыщэу	Дыжьы- ну	Домбея- къыу	Псори зэхэту
1. Германие	5	3	0	8
2. Норвегие	4	2	4	10
3. Швецие	4	1	2	7
4. Нидерландхэр	3	3	1	7
5. Китай	3	2	0	5
6. Австрие	2	4	4	10
7. Италие	2	4	1	7
8. Урысей Федерацэ	2	3	6	11

adyghe@mail.ru advghepsale **Г** Адыгэ Псалъэ adyghepsale.ru smikbr.ru apkbr.ru

ЗыгъэпсэхупІэхэр къапщытэ

(КІэухыр. ПэщІэдзэр1-нэ нап.)

зэтеухуэным, «Налшык» зыгъэпсэхупІэ» палъэм хуэгъэхьэзырыным хуэунэта лэжьыгъэ зэрекіуэкіыр.

КъБР-м и Парламентым и Унафэщ Егоровэ Татьянэ щізупщіащ «Кавказ Ищхъэрэ щхьэусыгъуэмрэ санаторэ ущыІэным хуэзэ зэрыщытым, нэгъуэщІхэми. уасэмрэ.

Щоджэнціыкіум жиіащ а къэрал программэм щІыналъэ куэдым ягъэхьэзыра- хэм фІагъ лъагэ яІэу хуащІэу зэтеублэным хэр зэрыхэмыхуар, къыхуащ а дагъуэхэр Іэмалыщ Іэхэр зэрехьэл Іапхъэр, ди курортзэрагъэпэщыжу зыгъэпсэхупІэ щІыпІэхэмрэ санаторэ-курорт ІуэхущІапІэхэмрэ зе- зэрыхуейр, санаторэхэм цІыхухэр хуэныгъэужьынымкіэ программэхэр ягъэхьыну къуэу къакіуэу щіыныр зэракъалэн нэзэрызагъэхьэзырыр.

Афэм дыщІигъуащ уасэр санаторэм къыщыпхуащІэну узыхуей Іуэхутхьэбзэхэм ухуа зэрелъытар, дохутырым пхуигъэув процедурэхэм ятеухуауэ зэрыщытыр.

кІэ, гъунэгъу хэгъэгухэм я Іуэху бгъэдыхьэ- кІуэкІыну. кІэр щапхъэ тщІы хъунущ, къищынэмыщІауэ. хьэш эшхэмрэ турагентствэхэмрэ къэбгъэсэбэпу санаторэхэм цІыху къепшэ-

УФ-м и Къэрал Думэм узыншагъэр хъумэнымрэ ціыхухэм онкологие дэіэпыкъуныгъэ зэрыратым теухуа ІуэхухэмкІэ и комитетым иджыблагъэ иригъэкіуэкіа зэіущіэм «онлайн» мардэм иту хэтащ КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэр.

ДЕПУТАТХЭМРЭ УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм, лышх узыфэм щеlэзэ федеральнэ центрхэм, щlына- щыпэлъэщынур ар нэхъ пасэу къэтлъэ клиникэхэм, властым и гъэзэщlакlуэ хутэмэщ. Абы папщlэ цlыхухэм жэуапорганхэм, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм я ліыкіуэхэмрэ тепсэлъыхьащ къэралым уз щіэхыурэ къапщытэн хуейщ», - къыхагъэ-Іейр зыпкърыт сымаджэхэм ират дэІэпыкъуныгъэм и къызэгъэпэщыкІэр хабзэр и лъабжьэу егъэфІэкІуа зэрыхъуным, мылъкукіэ защіэгъэкъуэнымкіэ щыіэ хэкіыпіэхэм. Апхуэдэу и гугъу ящіащ «Лышх узыфэхэм япэщІэтын» федеральнэ проектыр зэрагъэзэщ ам кърик уахэм, 2019 - 2021

гъэхэм ирагъэкІуэкІа лэжьыгъэр зыхуэдам. ЗэІущІэм къыщыхалъхьащ лышх узыфэр зыпкърытсымаджэхэричэзумкъэхутэным, щІэх-щІэхыурэ къызэрагъэпэщыну, дохуабыхэм еІэзэным, я узыншагъэр егъэфІэкІуэжыным теухуауэ щіыналъэхэм Іуэху- мастер-классхэр ирагъэкіуэкіыну зэгурыіугъуэ щхьэхуэхэр щрагъэкІуэкІыну. «Узым ащ. дыщыпэщІэтыфынур, жыпІэнурамэ, ды-

лІэныр зэрышхьэпэр жиІаш.

КъБР-м и Парламентым Физическэ шэн-Афэм жиlащ санаторэхэм я къулеягъыр хабзэмкlэ, спортымрэ туризмэмкlэ и комикъэгъэсэбэпыным, объект псори лажьэу тетым и унафэщІ Бэрэгъун Арсен къыхигъэщащащ санаторэ-зыгъэпсэхупіэ Іэна-АО-м хыхьэ ІуэхущІапіэхэр зыгъэпсэхугъуэ тіэм зегъэужьыным мыхьэнэшхуэ зэриіэр, турист нэхъыбэ къешэлІэным и хэкІыпІэхэр убзыхун зэрыхуейр.

Депутатхэр тепсэлъыхьащ Налшык курортым и инфраструктурэр зэрегъэфlэфедеральнэ щІыналъэм зегъэужьын» кІуапхъэм, Тамбукъан гуэлым и Іэхэлъахэр УФ-м и къэрал программэм ди республи- зыхуей хуэгъэзэн зэрыхуейм, инвестицэ кэм и программэр щІыхамыгъэхьам и проект инхэм зепщытыныр хэкІыпІэфу

> Егоровэм къыхигъэщащ екlyэкl лэжьыгъэр зэрымымащІэр, ауэ мы Іуэхутхьэбзэныжышепестее деіше при загъзпащыжын хъыщхьэр.

> Парламентархэр зытепсэлъыхьахэм ятечэнджэщхэр зэхалъхьэу, къэрал къулыкъущ ап І эхэм ягъ эхьыну зэгуры І уащ.

КъБР-м и Парламентым и Президиумым КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и унафэ ищІащ КъБР-м Парламентым и зи къуэдзэ Къардэн Мурат къызэрилъытэм- чэзу зэlущІэр гъатхэпэм и 2-м ирагъэ-

> КъБР-м и Парламентым и пресс-ІуэхущІапІэ.

Іуэхутхьэбзэхэр ирагъэфІэкІуэну зэгуроІуэ

лыныгъэ яхэлъу, я узыншагъэр щІэхщащ зэјущјэм хэта дохутырхэм.

Зи гугъу ящ а Іуэхугъуэхэм ящыщщ а унэтІыныгъэм щізуэ къыхыхьа Іэмалхэр, федеральнэ центрышхуэхэм жыджэру ІэнатІэм къызэрыщагъэсэбэпым хуэдэу, щыналъэхэм шыІэ клиникэхэми я лэжьыгъэм хэгъэхьапхъэу зэрыщытыр. Абы папщіэ іэщіагъэліхэм я зэфіэкіым, іэзагъэм щыхагъахъуэ конференцхэр, зэхыхьэхэр тырхэр лэжьыгъэ и пlалъэкlэ щызэхъуажэ

еє и І ШІМ СШ С АХ ДІ

Кадыров Азрэт прокурорым и къуэдзэщ

Урысей Федерацэм и Прокурор нэхъыщхьэм 2022 гъэм щІышылэм и 31-м ищІа унафэм ипкъ иткіэ, юстицэм и чэнджэщэгъу нэхъыжь Кадыров Азрэт Владимир и къуэр 2022 гъэм мазаем и 8-м къыщыщІэдзауэ ягъэуващ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и прокурорым и къуэдзэ къулыкъум.

КъБАССР-м хыхьэ Советскэ (иджы Шэрэдж) районым и Советскэ (Къэщкъэтау)къуажэм 1971 гъэм ар къыщалъхуащ. Дагъыстэн къэрал университетыр къиухри, 1992 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Советскэ районым и прокурорым и дэІэпыкъуэгъуу лэжьэн щІидзащ, адэкІэ щытащ республикэм и прокурорым, Налшык къалэм и прокурорым я дэІэпыкъуэгъуу.

2006 гъэм и жэпуэгъуэм къышыщІэдзуэ 2011 гъэм и мэкъуауэгъуэ пщІондэ Іуащхьэмахуэ район судым и судыщІэ къулыкъур ирихьэкІащ. 2012 гъэм республикэ прокуратурэм къашэжащ икіи республикэ прокуратурэм федеральнэ законодательствэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъынымкІэ и управленэм и къудамэм и прокурор къулыкъур дзыхь хуащащ, 2018 гъэм къышыщІэдзауэ Іуашхьэмахуэ районым и прокурору

Унагъуэщ, сабиищ иІэщ.

КъБР-м и прокуратурэм и пресс-Іуэхущіапіэ.

Лъэпкъхэм я щэнхабзэ хъугъуэфІыгъуэ

Кыщпэк къуажэм Щэнхабзэмкіэ и унэм «Лики нашей земли» концерт щрагъэк Іуэк Іащ, Урысей м ис лъэпкъхэм я щэнхабзэ хъугъуэф ыгъуэхэм я илъэсу мы гъэр зэра-

БАХЪСЭН районым щэнхабзэмкіэ и лэжьакіуэхэм, щіыналъэм и творческэ гупхэмрэ я гъэсэнхэмрэ я гъусэу, ягъэхьэзыращ уэрэдрэ къафэкіэ гъэнщіа пшыхь щіэщыгъуэ, социальнэ сайтхэмкіэ эфир занщіэкіэ къатар.

-Фестивалхэр, гъэлъэгъуэныгъэхэр, зэпеуэхэр, концертхэр, ІуэрыІуатэ махуэшхуэхэр зыхэт программэхэр дгъэхьэзыраш. А зэхыхьэхэм я фІыгъэкІэ Къэбэрдей-Балъкъэрым, къэралым ис лъэпкъхэм я щэнхабээ зэпыщ эныгъэр нэхъри ефіэкіуэнущ, - жеіэ Бахъсэн щіыналъэ администрацэм щэнхабээмкіэ и къудамэм и унафэщі Тхьэмэдокъуэ Зерэ.

Зэпэlэшlэу ята концертым хэташ «Кавказ» ансамблыр. КъБР-м и цІыхубэ артист Зеушэ Іэуес, республикэм и пшынауэ цІэрыІуэ Жыгун Эдуард сымэ, Зеикъуэ къуажэм гъуазджэхэмкІэ и сабий школым и гъэсэнхэр, Кременчуг-Константиновскэ къуажэм и драмкружокым екІуалІэхэр. Кыщпэк къуажэм и гимнаст ныбжьыщ охэмрэ щапхъэу къалъыта «Кыщпэк» гупымрэ, Куба къуажэм и къэфакlуэ цІыкІухэр, Жанхъуэтекъуэ къуажэм и «Серебряные струны» ансамблыр, нэгъуэщІхэри.

Урысейм ис лъэпкъхэм я щэнхабзэ хъугъуэфІыгъуэм и илъэсыр къыщызэІуах пшыхьым япэу утыку къыщрахьащ Зэгъэщтокъуэ Людмилэ и псалъэхэр зыщ Іэлъ «Края милого начало» уэрэдыр. Ар ягъэзэщ ащ Жанхъуэтекъуэ къуажэм ШэнхабзэмкІэ и унэм и гъэсэн зэшыпхъухэу Къыпхэ Дисанэрэ Миланэрэ. Макъамэр зейр Жылау Арсенщ.

Концертым къинэмыщ ауэ, декоративно-прикладной гъуазджэмкіэ Іэпщіэлъапщіэхэм я лэжьыгъэхэри ягъэлъэгъуащ.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Дызэрыщыгъуазэщи ордениплІ зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэрым къэралыгъуэ зэригъуэтрэ мы гъэм илъэси 100 ирокъу. Ауэ щыхъукІи, тхыдэр щыхьэт зэрытехъуэщи, Совет властыр зэрышыуву, ди щІыналъэр зыужьыныгъэм и гъуэгум техьащ. Псэукіэщіэм хуэжыджэрти, цІыхубэр абы тела-

жьэрт, жэщ-махуэ ямыІэу.

Бахъсэн шІыналъэ

ИНДУСТРИАЛИЗАЦЭМ тепсэлъыхьынымкІэ къыщІэддзэнщи, абы Къэбэрдей-Балъкъэрым и теплъэм къыпхуэмыціыхужын хуэдизу зригъэхъуэжат. Япэ илъэситхум и закъуэ ди щіыналъэм предприятэщІзу 44-рэ къыщызэІуахат. Автоном областым и промышленностым псори зэхэту продукцэу къыщ и процент 85,5-р абыхэм яхуэзэрт. А лъэхъэнэм Совет Союзым промышленнэ продукцэу щагъэхьэзырым проценти 103,5-кІэ хэхъуамэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым ар процент 605,4-рэ щыхъурт.

20 - 30 гъэхэм автоном областым щаухуат Налшык лы комбинатыр, ІэфІыкІэ фабрикэр, крахмал, Гидрометаллург, Дохъушыкъуей спирт заводхэр, Бахъсэн ГЭС-р, Кавказ Ишхъэрэм щынэхъ ин дыдэ шакхъуэ комбинапромышленностым щыщу псынщІэмрэ ерыскъы къыщІэзыгъэкІымрэ я ІуэхущІапІэхэр. Псори зэхэту а илъэсхэм лажьэу яутІыпщат предприятэу 778-рэ, абыхэм ящыщу 57-р къэралым ейуэ. ЦІыхубэ хозяйствэм хэхъуэу къыІэрыхьэм и процент 70,9-р областым и промыш-

ленностым къитырт. «ЩІыхьым и Дамыгъэ» орденыр зыхуагъэфэща Налшык машинэ заводыр республикэм и предприятэ нэхъыжь дыдэхэм хабжэрт. Абы и лъабжьэр щагъэтіылъар 1928 гъэрщ. Заводыр шыгун щагъавэ къудамэ зыхэт механикэ лъэщапІэт. Предприятэм къыщ игъэкіырт ГЭС ціыкіухэм папщіэ турбинэхэр. Щрагъэжьагъащіэм хьэку теіубэхэр (плитахэр), тебэхэр щащіырт, зауэ нэужьым машинэхэр щызэрагъэпэщыжырт, жьыхухэр къыщыщІагъэкІырт. щыхъукІи, щІыдагъэм зэрелэжь, фіагъышхуэ зиіэ Іэмэпсымэхэр щіынымкіэ Налшык машинэ заводым, ліэщіыгъуэ кіуам и 90 гъэ-хэм нэсыху, СССР-м бжьыпэр щиІыгъащ. Ахэр нэгъуэщІ къэрал куэдми ящэ-

хурт. Къэбэрдей-Балъкъэрыр зэрыгушхуэу къекіуэкіа Тырныауз вольфрам-молибден комбинатым ди республикэм и тхыдэм хитхащ гуащіэдэкі лъагэкіэ гъэнщіа гунапэкіуэціхэр. ЦІыху мини 6,5-рэ шылажьэ предприятэ лъэрызехьэм къыщТигъэкТ «цТугъэнэхэр» ІуэхущІапІэ мини 10-м нэблагъэм ирагъашэрт. 1934 гъэм ирагъэжьа комбинатым Совет къэралыгъуэм и промышленностым и зыужьыныгъэм хэлъхьэны-

гъэшхуэ хуищІащ. АдэкІэ дыІэбэнщи, Бахъсэн ГЭС-р яутІыпща нэужь, республикэм щыяпэ подстанцыр Налшык къалэ щагъэуващ. 1936 гъэм жэпуэгъуэм и 14-м, Бахъсэн ГЭС-м икіыу, Псыхуабэрэ Мэшыкъуэрэ токыр яІэрыхьащ, щэкіуэгъуэм и 7-м Псыхуабэрэ Минводрэ электромафіэгукіэ зэпашіаш. Ауэ щыхъукіи, а къэхъукъащіэ гъуэзэджэрщ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Ставрополь краймрэ я энергетикэ системэм и зыужьыныгъэм и щІэдзапІэр, ди республикэм и социально-экономикэ гъащІэм и ІэнатІэ псоми къыщыхъуа зэхъуэкІыныгъэ ин-

хэм я лъабжьэр. Къэбэрдей-Балъкъэрым и мэкъумэшыщІэхэми ехъулІэныгъэфІхэр яІэт. Колхозхэтхэм я япэ союзпсо съездым, 1933 гъэм и мазаем екІуэкІам, ди республикэм и

Зыцжыныгъэм и лъэхъэнэ

цІэр къэралым щыпашэ областихым яхэту къыщраlуат. Ди щІыналъэр лэжьэкіэ пэрытым и еджапІэ хъуат. Нэгъуэщі щіыпіэхэм я ліыкІуэхэр, езыхэм я жэрдэмкіэ, къытхуеблагъэрт, ди республикэм и зэф эк ым зыхагъэгъуазэрт, Іуэху зе-хьэкІэщІэм кІэлъыплъырт, ди мэкъумэшыщІэхэм къа-гъэсэбэп Іэмалхэр яджырт.

1934 гъэм япэ дыдэу Ленин орденыр зратахэм ящыщт ди областыр. А къэрал дамыгъэ лъапІэр къыпэкІуат колхозхэр къызэгъэпэщыным, гъэбэгъуэным щиІэ ехъулІэныгъэ нэрылъагъухэм.

40 гъэхэм я пэщІэдзэм а лъэхъэнэм хуэфащэ экономикэ лъэщагъ республикэм бгъэдэлът, цІыхухэм зыхэп-сэукІын яІэт. Ауэ фашист зэрыпхъуакІуэхэм мамыр гъащІэр къызэпаудащ, ди щІыналъэм къихьэри, фабрикэхэр, заводхэр, школхэр, шэнхабзэ ІуэхущІапІэхэр, псэупІэ унэхэр зэтракъутащ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубэ хозяйствэм сом мелардитІым щІигъу и уасэ хэщІыныгъэ къыхуахьащ. Зауэ нэужь лъэхъэнэм гъащІэм и лъэныкъуэ псомкІи республикэм жыджэру зиужьащ. ПІалъэ кіэщіым къриубыдэу мэкъумэшхэкІыу кърахьэлІэр 1941 гъэм къалэжьу щытам щІигъуащ, промышленностым зэхъуэкІыныгъэфІхэр къыщыхъуащ. 1946 - 1950 гъэхэм Къэбэр-

дей АССР-м и цІыхубэ хозяйствэр зэфІэгъэўвэжызегъэужьынымкІэ илъэситху планыр къащта нэужь, комбинатыщІэхэр, โดยหลายปลงลอ สงxyaui Тырныауз вольфрам-молибден къыщІэхыпІэр, Налшык машинэухуэ заводыр, Бахъсэн ГЭС-р, союзпсо мыхьэнэ зиІэ нэгъуэщІ предприятэхэр зэрагъэпэщыж, пхъэм, ерыскъыхэкІхэм щелэжь ІэнатІэхэр къоунэху. 50 гъэхэм икухэм «Цветметприбор» (СКЭП), «Кавказкабель», «Севкаврентген», бетон заводхэр, вакъэ фабрикэр къызэјуахащ, Тырныауз вольт мащІэ Іэмэпсымэ комбинатыр ирагъэфіэкіуащ. Щіыпіэ къэрал, кооператив промышленностым псынщІэу зиужьырт, псэуалъапхъэу къыщагъэ-кым хэхъуэрт. Республикэм и предприятэхэм я продукцэхэр хамэ къэрал пщыкіутхум, къапштэмэ, Болгарием, Венгрием, Индием, Финляндием, нэгъуэщІхэми

Илъэсиблым тещІыхьауэ

Экономикэм и ІзнатІз псоми зэдэууэ зрагъэужьын мурадкіэ, 1959 - 1965 гъэхэм ятещІыхьа илъэсибл планыр къэрал унафэкІэ нэхъ пасэу ягъэхьэзырауэ щытащ. А илъэсхэм республикэм и цІыхубэ хозяйствэм сом мелуан 451,2-рэ халъхьащ. Абы щыщу сом мелуани 190,2-р промышленностымрэ ухуэныгъэ инымрэ.

Зи гугъу тщІы зэманым промышленкъриубыдэу ностым къыщІигъэкІым хуэди 2,3-кІэ, ІэнатІэхэм я бжыгъэм хуэди 3-кІэ хэхъуащ. Къапштэмэ, предприятэшІэу 20 къызэІуахащ. Апхуэдэш Налшык гидрометаллург, станокухуэ, Тырныауз вольт мащІэ аппаратурэ, Прохладнэ «Кавказкабель» Тэрч налмэс Іэмэпсымэ, Бахъсэн агрегат, Нарткъалэ шино-ремонт заводхэр, нэгъуэщіхэри. Промышленнэ продукцэ лізужьыгъуэщізу 500 къыщІагъэкІыу хуежьащ. ІэнатІэхэм я лъэщагъым хагъахъуэрт, техникэщІэхэр щагъэувырт. Илъэсибл планымкІэ предприятэ 19 ирагъэфіэкіуэн хуеямэ, 25-м а лэжьыгъэр щызэф агъэкІат.

чэзур яутІыпща нэужь, промышленность псынщІэм и продукцэм хуэдищкіэ хэхъуащ. Тырныауз вольфрам-молибден комбинатыр къэралым и руда къыщІэтшышк мехеахшыахен еппах. Электротехникэ, приборухуэ, станокухуэ, инструментальнэ промышленностым лъэщу зиужьырт. ХъугъуэфІыгъуэ къыщІэхыпІэщІэ 18 геологхэм къызэlvахат. Иджы республикэм щылажьэрт ерыскъы, щІыпІэ промышленностымкіэ, ціыхухэм Іуэхутхьэбзэ яхуэщІэнымкІэ министерствэпсэуалъапхъэхэмкІэ ІуэхущІапІэ. Ухуэныгъэ индустрие лъэщ къызэрагъэпэщат. Налшык, Нарткъалэ, Тырныауз, Прохладнэ къалэхэм гъущІ-бетон, псэуалъапхъэ шагт заводхэр (ЗЖБИ) щаухуат «Налшык» трестыр 1961 гъэм щіэрыщізу къызэрагъэпэщыжа «Къэббалъкъпромстрой» трестым хагъэ-хьащ абы щыгъуэм.

А илъэсхэм Къэбэрдей-Балъкъэрым электрокъарур хъарзынэу къы Іэрыхьэрт. Ар Кавказ Ищхъэрэ энергетикэ системэм хэтт. 1961 гъэм республикэм газыр къэшэн щІадзащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым и заводхэмрэ фабрикэхэмрэ я продукцэхэр Совет Союзым и шІыналъэхэм я мызакъуэу, нэгъуэщІ къэрал 40-м шІигъум хурагъашэрт. Республикэм и рабочэхэм, инженер-техникэ лэжьак уэ-

хэм я зэфlэкlым хуэфащэ

пщІэ къыпэкІуащ. Абыхэм ящыщ куэдым орденхэмрэ медалхэмрэ къратащ, Налшык къалэм и етхуанэ ухуакІуэ управленэм и бригадир Алмэ Алий, Тырныауз вольфрам-молибден комбинатым и убрууакІуэхэу Домнич Михаил, Архэст Хьэбас, и геолог нэхъыщхьэ Нефёдов Николай сымэ «Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь» ціэ лъапіэр къыфіащащ, езы предприятэм «ГуащІэдэкІым и Бэракъ Плъыжь» орденыр, Прохладнэ ремонт заводым Ленин орденыр къыхуагъэфэщащ.

Мэкъумэш Іэнатіэм Республикэм и гъавэгъэкІхэмрэ Іэщыхъуэхэмрэ илъэсибл планым (1959 -1965 гъгъ.) къалэнышхуэхэр

къащищІырт. Ахэр зрагъэхъуліэн папщіэ, мэкъумэш щіапіэхэмрэ іэщ бжыгъэмрэ куэдкіэ хагъэхъуэн хуейт. Щхьэусыгъуэ зэмылІэужьыгъуэхэм къыхэкІыу, къэралым а ІэнатІэхэм тыншу зышаужьыртэкъым. Ауэ. Къэбэрдей-Балъкъэрыр и къалэнхэм мыІейуэ пэлъэщырт - гъавэр, лыр, гъэшыр къэ-лэжьынымкіэ ехъуліэныгъэ нэрылъагъухэр иІэт. Илъэсиблым къриубыдэу, пашэхэм яхэту, колхозхэмрэ совхозхэмрэ электрификацэ ящІри, республикэм мэкъумэш ІэнатІэхэм индустриальнэ лъабжьэ къыхузэрагъэпэщащ. 1965 гъэм ири-

хьэлІэу тракторхэм я бжыгъэр минихым нэсат, комбайнхэм, автомашинэхэм, культиваторхэм къахэхъуэрт. Илъэсибл планыр ща-

гъэзэщіа зэманым трактору 2449-рэ, хьэцэпэцэр зэры-Іуахыж комбайну 311-рэ, нартыхур къызэрыдачыжу 841-рэ, культиватору 1110-рэ, хьэлъэзешэ автомашинэу 956-рэ, нэгъуэщІ мэкъумэш техникэ зэмылІэужьыгъуэхэри Къэбэрдей-Балъкъэрым и хозяйствэхэм къа эрыхьащ. Псы здэкІуэ хьэсэхэм зрагъэубгъуащ, агрохимиер тегушхуауэ къагъэсэбэпащ, гъавэ щіэкІэм и Іэмалхэр ирагъэфІэкІуаш. Іэщ гъэхъунымкІэ къапэщыта планхэри ягъэзэщІащ. А зэманым къриубыдэу мэкъумэшхэкІыу кърахьэлІэм хуэдитІым -ъукIэ хэхъуащ. ЕхъулІэныгъэхэр

лъагъут. Мэкъумэш Іэна-

зегъэўжьынымкІэ РСФСР-м и республикэхэмрэ областхэмрэ я деж Къэбэрдей-Балъкъэрыр щыпашэт. Аргудан къуажэм и колхозым и лэжьакІуэхэм я зэфІэкІым къэрал псор щыгъуазэт. Гектар миным щІигъум щызэрахьа нартыхум дэтхэнэми хуэзэу центнер 80 къыщытрахуырт абы. тщІы илъэсхэм РСФСР-м и Бэракъ Плъыжь зэІэпахымрэ япэ, етІуанэ саугъэтхэмрэ ди мэкъумэшышІэхэм блэнейрэ къыхуагъэфэщащ, гъавэгъэкІрэ Іэщыхъуэу 650-м къэрал дамыгъэ лъапІэхэр къратащ. Нартыху бэв къэгъэ-кlыным теухуа Союзпсо зэ-хьэзэхуэм республикэм и щІалэгъуалэр жыджэру хэтащ икІи мызэ-мытІэу бжьы-пэр щаубыдащ. Абы и щыхьэтщ ВЛКСМ-м и ЦК-м комсомолым и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым япэ увыпІэр щэнейрэ къызэрыхуигъэфэщар.

ГуащІэмрэ пщІэмрэ ЦІыхубэ хозяйствэм зе-

гъэужьыным тещІыхьа илъэсибл планыр гъэзэщІэным хузэхаубла зэхьэзэхуэхэр республикэм и дэнэ щІыпіи зэщіэплъауэ щекіуэ-

кІащ. Мурадышхуэхэм къаруущІэ къазэрыхилъхьэр ягъэнајуэу, хэкупсэ зэщіэ-Къэбэрдейхъееныгъэм Балъкъэрым зыщрагъэубгъурт, мэкъумэшыщІэхэ́р, рабочэхэр, ухуакІуэхэр а Іуэхум жыджэру хэту. 1965 гъэм ирихьэлІэу «Коммунист лэжьыгъэм и ударник» цІэр цІыху мин 20-м зэрахьэрт. Лэжьыгъэр езыгъэф ак у эу, тынш зыщ у къагупсысым и бжыгъэм хэхъуэрт. Илъэсиблым къриубыдэу, ахэр нэсат мини 4-м. Техникэ ІэмалыщІэу мин 26-рэ ІэнатІэхэм щыхапщат псори зэхэту сом ме-луан 22-м нэблагъэ зы

илъэсым къыдагъахуэу. Республикэм и цІыхубэ хозяйствэм зэрызиужьыну илъэсибл планым ипкъ иткІэ, промышленнэ продукцэу къыщыщІагъэкІым хуэдитым щигъукіэ хагъэхъуэн хуейт. Ар езы къэразыхуигъэувыжам нэхърэ хуэдитірэ ныкъуэкіэ нэхъыбэт. Апхуэдэ къалэнышхуэхэм Къэбэрдей-Балъкъэрыр тригъэгушхуат предприятэщІэхэр зэраухуэм, заводхэмрэ фабрикэхэмрэ я лъэщагъым зэрыхагъахъуэм, ІэнатІэ щхьэхуэхэр егугъуу зэрызэрагъэпэщыжым. Республикэм и предприятэ псоми Іэмэпсымэхэр щахъуэжырт, технологиещІэхэм щыхуэкІуэрт, ди губгъуэхэмрэ Іэш фермэхэмрэ лэжьыгъэшхуэ щагъэхъейрт...

1996 гъэм и гъатхэм КПСС-м и XXIII съездыр зэхэтащ. Абы илъэсиблым кърикІуар щызэхалъхьэжащ, СССР-м и цІыхубэ хозяйствэм адэкІи зэрызиужьыну щІыкІэр щаубзыхуащ. Апхуэдэуи а илъэсыр Къэбэрдей-Балъкъэрым и тхыдэм хыхьащ ди цІыхуиблым «Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь» ціэ лъапІэр къызэрыфіащам-

СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым иУказкІэ(зэрызэкІэлъыкІуэу) 1966 гъэм гъатхэпэм и 22-м Дзэлыкъуэ щІыналъэр зи «сухамедхшауі» «Іуащхьэмахуэ» колхозым и унафэщІ Бакъ Нарзан, Совет районым щыіэ «Путь к коммунизму» колхозым и лэгъупэжь Аттоев Сэлихь, Май щІыналъэм ит «Красная нива» колхозым и тхьэмадэ Евтушенкэ Николай. «Налшык» совхозым и жэмыш пашэ **Чигировэ Шамкъыз**, накъыгъэм и 20-м Тырныауз вольфраммолибден комбинатым и бригадир **Архэст Хьэбас**, мэкъуауэгъуэм и 23-м КПСС-м и Аруан райкомым япэ секретарь Ахъмэт Мусэбий, Прохладнэ районым Чапаевым и цІэр зэрихьэу иІэ колхозым и звеньевой Емышэ Хьэлий сымэ «Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь» ціэ лъапіэр къыхуагъэфэщауэ щытащ. А пщІэшхуэр къыпэкІуат ахэр къэмыланджэжу зэрылажьэм.

АНЗОРЫКЪУЭ Аслъэмырзэ.

◆ Урысейм щагъэлъапІэ щІымахуэ

♦Тутын емыфэным и урысей-

◆ 1946 гъэм къалъхуащ жылагъуэ

лэжьакіуэ, философие щіэны-

гъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и про-

фессор, ЩІДАА-м и академик,

КъБР-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь

◆ 1952 гъэм къалъхуащ жылагъуэ

лэжьакіуэ, КъБР-м ціыхухэм со-

циальнэу къащхьэщыжынымкІэ

щіыхь зиіз и лэжьакіуэ Щоджэн

Дунейм и щытыкІэнур

зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-

текІыу щыщытынущ. Махуэм хуа-

бэр градус 5 - 6, жэщым щІыІэр 1

зиІэ и лэжьакІуэ Унэж Кашиф.

спорт лізужьыгьузхэм я махуэр

псо махуэщ

Дунейм щыхъыбархэр

Уи нэм къеІэм и псэм еІэ

ЦІыхум и унэм зыгуэр щІыхьэу теуэрэ абы шынагъуэ къытехьэмэ, бзаджащІэм езым зыщихъумэжын хуей хъумэ, ар сыт хуэдэ Іэмалми хуекіуэну хуит

ящІыну я мурадщ депутатхэм. ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Суд нэхъыщхьэмрэ хэплъэну Къэрал Думэм яхуигъэхьащ «УФ-м и Уголовнэ кодексым и 37-нэ статьям зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» законопроектыр. Абы еубзыху, цІыхум и псэупІэм щІэпхъаджащіэ щіыхьэрэ езым и гъащІэм е и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ я гъащіэм щіытегузэвыхь щытыкІэ ихуэмэ, зэрылъэкІкІэ, къытеуам фэбжьышхуэ иридзынкІэ зэрыхъунуми емыгупсысу, захъумэжыну хуит щІыныр. Ар икІи хуейми, Іуэхур а хэкухэм зэрыщы-

хьэщыжыжкІэ пщІэм уегупсысыну зэман ущимы І экъохъу.

«ЦІыхум и псэупіэм зыри ебгъэрыкІуэну зэрыхуимытыр УФ-м и Конституцэм щыщІэгъэбыда хабзэ нэхъыщхьэхэм ящыщщ. Унэм щіыхьэну зыри хуиткъым, ар зейхэр абыкіэ арэзы мыхъуауэ, абы теухуа суд унафэ е къэрал хабээ хэхахэм къыщыгъэлъэгъуа щытыкІэхэм хуэдэ щымыІэмэ», щыже!э законым зэхъуэк!ыныгъэхэр хэлъхьэн хуейуэ къыщалъытэ щхьэусыгъуэхэм щытепсэлъыхь тхыгъэу проектым щІы-

Уепіэщіэкі хъунукъым

Европэм хыхьэ къэрал куэдым иужьрей тхьэмахуэ зэхуакухэм щы уахыж коронавирусым ехьэл ауэ ягъзувауэ щыта мардэхэр, Іэлъэхэр, нэкіущызэрахьэжыр-Іупхъуэхэр къым - пщІэнкъым узыфэр зы-

ми къаймыуэлІэжу фІэкІа. АПХУЭДЭЎ къызыщагъэхъуну тэмэмщ. «Уи нэм къеlэм и псэм щытыр нэгъуэщlущ: узыфэм и elэ» жаlэ - уи щхьэм укъыщыщ- омикрон лlэужьыгъуэщlэр Евро-

пэм и ціыху мелуанрэ ныкъуэм шынагъуэу, къапкърыхьауэ къахутэ махуэ гъуэтауэ хъыбар къэlуащ икlи абы къэс. Дохутырхэм зэрыжаlэмкlэ, зыхуэгъэхьэзырын хуейуэ къаузыфэм и гуащІэгъуэу зыщиуб- лъытэ щІэныгъэлІхэм. гъунум нэсакъым иджыри а къэралхэр икіи ахэр бэлэрыгъауэ узыфэ зэрыціалэр лъэныкъуэ абы ирихьэлІэнкІэ мэгузавэ.

хэм ящыщщ Инджылызыр. Иджы хъунукъым. абы и цІыхухэм нэкІуІупхъуэхэр тыкуэнхэм, нэгъуэщі щіыпіэ зэхуэщ ахэм ща умылъыжми хъуну хуит ящащ. Абы и закъуэкъым концертхэм, спорт зэхьэзэхуэхэм, нэгъуэщІ зэхуэсыпІэхэм щІагъэхьэн папщІэ нэхъ пасэм хуагъэувахэми, цІыхухэр я ІэнатІэхэм пэІэщІзу зэрагъэлажьзу щыта хабзэхэми тетыжкъым.

Пандемием и мардэ ткІийхэм къытекІыжахэм е ахэр хэпщІыкІыу къэзыгъэщэбахэм ящыщщ Даниер, Франджыр, Австриер, Нидерландхэр, Чехиер, Италиер, Испаниер, Швециер, Швейцариер, Норвегиер. Дунейм и нэгъуэщ къэрал куэдми къыщагъэщэбащ мардэхэр, ауэ узым апхуэдэу узыхущигъэтыну къыщІэкІынкъым - коронавирусым и лІэужьыгъуэщІэ, япэрейхэм нэхърэ нэхъ

Шэч хэлъкъым - псори хуейт ирагъэзу, хуиту дунейм техьэжы-МардэхэряпэукъэзыгъэтІэсхъа- ну, ауэ иджыри абы уепІэщІэкІ

Мазаем и 10, *махуэку*

♦УФ-м щагъэлъапІэ дипломатие ІэнатІэм и лэжьакІуэм и махуэр ◆Пушкин Александр и фэеплъ махуэш. 1837 гъэм урыс усакіуэшхуэр дунейм ехыжащ. ◆1883 гъэм къалъхуащ Кавказ

Ищхъэрэ совет республикэм и щыхъунущ. гъэзэщ ак lyэ комитет нэхъыщхьэм и унафэщІу щыта Куэцэ Пщымахуэ.

♦ 1890 гъэм къалъхуащ узэщІакlуэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактору щыта, «Адыгэбзэ» тхылъыр зэхэзылъхьа Хъуран Ба-

♦ 1917 гъэм къалъхуащ УФ-м и цІыхубэ артист Сонэ Мухьэрбий. **♦ 1928 гъэм** къалъхуащ УФ-м

ЮАР-м къыща- щІыхь зиІэ и агроном Мысрокъуэ хэм я дунейпсо махуэщ Беслъэн.

◆ 1940 гъэм къалъхуащ тхакІуэ, публицист, критик, УФ-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ КхъуэІуфэ Хьэчим. ♦ 1942 гъэм къалъхуащ техникэ

щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик Дэхъу Мухьэмэд. **♦ 1945 гъэм** къалъхуащ жылагъуэ

лэжьакіуэ, хьэрычэтыщіэ, псапащІэ **Едыдж Нихьаи**.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык уфауэ щыщы-

тынущ. Махуэм хуабэр градуси 2 -3, жэщым щІыІэр градуси 2 - 1

Мазаем и 11.

♦Сымаджэм и дунейпсо махуэщ ♦ЩІэныгъэм хэт бзылъхугъэ-

Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

«pogoda.yandex.ru»

градус щыхъунущ.

Риммэ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Благъэжь бий умыщіи, псы жапіэжь унэ тумыщіыхь.

Щэнхабзэ

•

• ХъыбарыщІэхэр

Кавказ Ищхъэрэ Жылагъуэ Іуэху

Политикэ

«Дойче велле»-р Урысейм щызэхуащІыж

Мазаем и 3-м хэІушІыly ящіащ Урысейм щылажьэ нэмыцэ «Дойче велле» медиаlуэхущlапіэр УФ-м зэрыщызэхуащІыжыр. Абы щхьэусыгъуэ хуэхъуар хъыбархэр дунейм щызэбгрызытыкі «Урысейр - нобэ» хъыбарегъащІэ агентствэм и нэмыцэ къудамэ мазэ зыбжанэ ипэкІэ ФРГ-м къыщызэ-Іуахыну хуит зэрамыщ Іарщ.

«ДОЙЧЕ велле» («Нэ- гъэлІхэр 1962 гъэм СССР-м лэ- Урысейм. малхэм хуэкІуащ. Эфи- аращ лэжьэну хуит щІарым япэу къызэрихьэрэ мыщар. мы гъэм илъэс 60 ирикъун хуея Ізнатіэр ди деж рал Іуэхущіапізу щытафІэкіа зэрыщамыгъэлэ- къым, «Урысейр - нобэ» жьэнум теухуа унафэ агентствэм хуэбгъэдэн иджыблагъэ къащтащ. хуэдэу, - ядожьу абыхэм Урысейм НэгъуэщІ къэрал ІуэхухэмкІэ и министерствэм хэlущІыІу ща- Абы и хъыбархэр нэфІ-ней щащ «Дойче велле»-м и хэмылъу, зыми и лъэныхуитыныгъэ псори ди къэ- къуэ къимыщтэу къет». ралым зэрыщы ахыжыр, езы Іуэхущіапіэр дяпэкіэ жьэ щхьэкіэ, дэ Урысейм хамэкъэрал агенту къызэ- щек Іуэк Іым дытепсэлъыралъытэнур. КъимыдэкІэ, хьын щыдгъэтынукъым», «Урысейр - нобэ» хъыбарегъащіэ Іэнатіэм и гъуэ- велле»-м и унафэщі Лимгур ФРГ-м щызэпызыуп- бург Петери. щіа унафэщіхэм ящыщу Урысейм кърагъэхьэнукъым.

«Дойче велле»-р «УрыкъущІэхэр. - Дэ ди ІэщІа- декъузэ».

мыцэ толъкъун») радиом бжыгъэ хъуауэ щолажьэ «Урысейр

> «Дойче велле»-р къэбундестагым и ліыкіуэ Ламбсдорф Александр.

«Мэзкуу дыщамыгъэла-- жиІэн иІэщ езы «Дойче

Нэмыцэхэм я акъылэгъущ вашингтон теты- рей гъуэр. США-м и правительствэм и пресс-Іуэхусейр - нобэм» щіеплъы- щіапіэм и унафэщі Прайс гъэзыхьынукъым, -жиіащ тын щыlэкъым, - зэро- Нед зэрыжиlэмкlэ, «Уры- МИД-м и ліыкlуэ Захаровэ гъэкІий нэмыцэ къулы- сейм прессэ щхьэхуитыр Марие Іуэхум щытеп-

ФРГ-м и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм Путин Владимир зыкъыхуагъэжьэн щыщіидзауэ щы- нобэ» іуэхущіапіэм дэф- защ, и унафэр икъутэжытащ. Ауэрэ ар спутник Іэ- тэр гуэрхэр хуэчэмти, ну къелъэlуу. «Ар прессэм и хуитыныгъэм емызэгъ Іуэхущ», - къыхуатх урысей Президентым.

> ФРГ-м хамэ къэрал ІуэхухэмкІэ и министр Бербок Анналенэ щІышылэм и 18-м УФ-м къыщыкІуам щыгъуазэ ящІат «Урысейр - нобэ» ІуэхушІапІэм «Дойче велле»-м къудамэ къыщрамытынумэ, Урысейм щылажьэ «Нэмыцэ толъкуным» ардыдэр зэрыращІэнур. Германием зыщимыгъэхъейм. Урысейм жыхуи-Іар ищІащ.

> Урысейм щылажьэ DW-м и лэжьакlуэ 19-м ящыщу 16-р урысщ. Ад-3-р, я къалэнхэр щхьэщахыжми, къэралым икіыну зыми хи-

Къэбэрдей-Балъкъэрым куэд шыпхузэфІэкІынущ

Битокъу Владимир и «Мамэ, сэ сыкъэкlуэжащ» фильмыр урысей кинотеатрхэм къыщагъэлъэгъуэнущ мазаем и 10-м щегъэжьауэ. Абы и япэр щекІуэкІащ Новосибирск и «Победа» кинотеатрым. «Тайга инфо» интернет Іуэхущіапіапіэм ирита интервьюм режиссёрыр щытопсэлъыхь Кавказ Ищхъэрэр, Налшыкрэ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ адрей щІыналъэхэм къазэрыщхьэщыкІым.

Сытыт Изюмовэ Машэ и сценарийм апхуэдизу ущІы-

Сэ егъэлеяуэ ситхьэкъуат къытегуплІа гузэвэгъуэм зыдэзымыгъэш бзылъхугъэм и хьэлым. Апхуэдэ псэ кууагъ иджыпсту Урысейм щыпсэухэр дыхуэныкъўэу къысфіощі. ЖыпІэнкІэ, Кавказ Ищхъэрэр зэсэжа хъыбарщ ар – сабийр зауэм кІуэрэ къимыгъэзэжу, уеблэмэ щІы хъурейм и щІыналъэ псори абыкіэ зэщхь къыщіэкіынщ.

<u>- Уэ гъащіэм ущрихьэліа апхуэдэ хъыбархэм?</u> - Сэ Кавказ Ищхъэрэм къыщыхъея зэныкъуэкъухэм щы-зэпэщіэта ціыхугъэхэр сиіащ, щхьэж щхьэусыгъуэ зырызкіэ хэкІуэдауэ, гухэщІ зэмыпха яхэмыту. Мыбдежым утыку къи-

хьэр къйкіуэт зымыщіэ, гу зыкіуэціылъ бзылъхугъэщ. - Сыт фильмыр Кавказ Ищхъэрэм щытепхыным утезы

Абы щхьэусыгъуитІ иІэт. Япэрауэ, сэ абы сыщопсэу. Сыт хуэдэ щіыпіэм нэхъри нэхъыфіу соціыхури, зыхэсщіыкіым селэжьыну нэхъ сфіэтыншт. Псалъэм папціэ, Ростов и Іэгъуэблагъэм ит къуажэ ціыкіум гъащіэр зэрыщекіуэкіыр сщіэркъым, ауэ Кавказ Ищхъэрэм и Іуэху зыіутыр сощіэ.

Етіуанэ шхьэусыгъуэр лъэпкъ зэмышхьхэм я зэхущытыкіэ гуэр фильмым хэтыну зэрызимыжагъуэрт. Сюжетым лъэпкъ зэпэщ вувэны гъэ хэзгъэхьэн вузху зесхуэххакъым, ар, ди жагъуэ зэрыхъущи, дэнэк и щывэщ. Сызыхуейр къалэ ціыкіум лъэпкъ куэдым щыщ ціыхухэр зэрыдэсыр къыхэз-

 - Фильмыр щытепха лъапсэм сыт и хъыбар? - А лъапсэм цІыхубэр зэреджэр «Хрущев и дачэ»-щ. Ауэ езы Хрущёв абы зэй щы ауэ си ф эщ хъуркъым. Белая Речкэ жыхуаГэ, Налшык пэгъунэгъу къуажэм щыГэщ ар. Зэгуэр лажьэу щытащ, щакіуэхэр екіуалізу. Дэ абы тізкіу дытеГэзэщГыхыжащ, зыгуэрхэр гуэтщГыхыжащ. Япэ дыдэ а лъапсэр щыслъэгъуар школыр къыщызухым щыгъуэщ Зэрыклассу дыкіуауэ щытащ абы. Унэр зэхэкъутауэ, и дэ кІуеипІэхэр нэхъ къызэтенауэ апхуэдэт ар абы щыгъуэм ЕтІуанэ къатым дыщыдэкІуейм сыджалэри, си лъакъуэр скъутауэ щытащ. Фильмым хэзэгъэн унэ къыщыслъыхъуэм,

занщІзу ар си нэгум къыщІзуват - Фильм техын и лъэныкъўэкlэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іуэху дауэ щыт?

Къэбэрдей-Балъкъэрыр сыт хуэдэ техыкІэми хуэщІа щІы налъэщ. Хым щекІуэкІ теплъэгъуэм нэмыщІ, абы щыпхутемыхын щыІэкъым. Языныкъуэхэм деж дунейр абы апхуэдизкіэ щыдахэщи, нэм и фіэщ мыхъуу апхуэдэщ. Сэ илъэс 35-кІэ сыщыпсэуащ абыи, бгым сыдэкІыху, си нэгу къыщІэувэ дахагъэр згъэщ агъуэрт, мыр си нэк э слъагъур пэж, зы

жесіэжу. Пхуэмыіуэтэну щіыпіэ телъыджэхэр иіэщ. Фильмхэм елэжьын ТуэхукТэ уеплъмэ, дауи, мы щТыналъэм ущылэжьэну гугъущ, Іэмэпсымэ, ІэщІагъэлІ хуэдэхэр щынэхъ мащіэщ, псори нэгъуэщі щіыпіэ къипшын хуей хъунущи. Ауэ, сэ сызэреплъымкіэ, абы ухущіегъуэжынукъым Мис, иджыпсту, псалъэм и хьэтыркіэ, Мэзкуу зыгуэр щыты дохри, цІыхухэр къызэрытхущытым шурэ лъэсрэ я зэхуакущ Къэбэрдей-Балъкъэрым зыгуэр щытепхмэ, псоми псори яфІэгъэщІэгъуэнщ, цІыху къэс къыбдэІэпыкъуну хуейщ, гуапэу къыпхущытщ. Мэзкуудэсхэр а псоми есэжащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым зы телефон псэлъэгъуэк і э щыпхузэф і эгъэк і ыну Іуэхум Мэзкуу ахъшэшхуэ щыщІэптын хуей мэхъу

Си гугъэмкІэ, Къэбэрдей-Балъкъэрыр фильм щытепхыу къыщыбублэн мурадкіэ куэдкіэ узыщыгугъ хъуну щіыпіэщ. Іуэху пщіырэ, республикэм и унафэщіхэм я нэіэ щіэту киностудие къызэбгъэпэщмэ, абы ехьэлІапхъэ Іэмэпсымэхэр епшаліэмэ, щіыналъэм и фейдэ хэлъу, тезыххэм тіэкіу яхукІэрыбгъэхумэ, къалэм и Іыхьэ щхьэхуэхэр техыпІэу пщІэншэу хуит яхуэпщімэ, режиссёр куэд дыдэ яфіэфіу кіуэнущ абы щылэжьэну.

УсакІуэ, ІуэрыІуатэдж...

Джэдгъэф Хъусен къызэралъхурэ илъэс 90 ирокъу

Къэбэрдей-Балъкъэрми гъунэгъу щІыналъэхэми фІы дыдэу къыща-цІыху лъэпкъылІыр Бахъсэн районым хыхьэ Къызбрун Езанэм (ХьэтІохъущыкъуей Ищхъэрэм) 1932 гъэм и щІышылэ мазэм къыщалъхуащ. 1952 гъэм Хъусен ехъуліэныгъэ иізу къиухащ я къуажэм дэт курыт еджапіэр икіи Къэбэрдей пединститутым адыгэбзэмрэ литературэмкіэ и къудамэм щІэтІысхьащ.

Зэреджэм хуэдэурэ, щылэжьащ «Къэбэрдей пэж» газетым. А зэманым ирихьэліэу дунейм къытехьащ абы и япэ усэхэр. ЩІэныгъэ нэхъыщхьэ зригъэгъуэта нэужь, Джэдгъэфыр егъэджакіуэу ягъэкіуащ Зеикъуэ дэт курыт еджапіэм. Куэд дэмыкіыу игъэзэжащ къыщалъхуа и жылэм икТи илъэс 30-м щіигъукіэ лэжьащ егъэджакіуэу. Адыгэбзэм и хабзэхэмрэ лъэпкъ литературэм и тхыгъэхэмрэ сабийхэр щыгъуазэ ищІ къудей мыхъуу, Хъусен и дерсхэм увыпіэшхуэ щиубыдырт гъэсэныгъэм. Апхуэдэ Іуэху бгъэдыхьэк Іэ зиіэ егъэджакіуэм хузэфіэкіырт анэдэлъхубзэр и гъэсэнхэм фІыуэ яригъэлъагъун

Школым щригъэкІуэкІ егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ лэжьыгъэшхуэм къыдэкіуэу, Джэдгъэфым жыджэру итхырт балигъ, сабий усэхэр, хъыбар-

хэр, таурыхъхэр. Апхуэдэ тхыгъэхэр щызэхуэхьэса и япэ тхылъыр Хъусен къыдигъэкlavэ шыташ 1961 гъэм. «Бжэlvпэ джэгv» зыфlища а тхылъым япэ увыпlэр къыщихьат Сабий тхылъхэм я урысейпсо зэпеуэм. Абы къыкІэлъыкІуэу дунейм къытехьащ «Адакъэпщ – зызыгъэпщ», «Къартулрэ мыщэ пщэхумрэ», «Мэз псысэхэр» тхылъ хьэлэмэтхэр. Джэдгъэфым и творчествэм увып!э щхьэхуэ щеубыд Хэку зауэшхуэм. Езыр сабийуэ и нэгу щіэкіа а гузэвэгъуэм теухуа усэхэр шызэхуэхьэсащ абы и «Къупщхьэ хужь» тхылъым.

Апхуэдэүи цІыхухэм гукъинэж ящыхъуащ усэу тха и таурыхъхэр, Джэдгъэфым и псалъэхэр зыщіэлъ сабий уэрэдхэр. Псалъэхэри макъамэри езым ейуэ абы иіэщ уэрэдищэм щІигъу.

Нэгъуэщі лэжьыгъэ зыбжанэми хуэіэпщіэлъапщіэт Хъусен. Псалъэм папщіэ, трих фильмхэм хэт ліыхъужьхэм я щыгъынхэм я нэхъыбэр идыжырт. Камерэм зэрыхуэІэижьым хуэдэу, триха псоми компьютеркІи елэжьыжыфырт. Пшынэ ищІыфырт, нэгъуэщі макъамэ Іэмэпсымэхэми фіыуэ хищіыкіырт. Нэхъыжь іэужьыфіэ-лъэужьыфІэм лъэпкъ щэнхабзэр лъэныкъуэ куэдкІэ игъэбеящ.

Ди гуапэу фыщыдогъэгъуазэ Хъусен и къуэрылъху, Къэбэрдей-Балъкъэр радиом и лэжьакіуэ, лъэпкъ дауэдапщэхэр екіуу езыгъэкіуэкі Джэдгъэф Беслъэн и гукъэ-

ЩОМАХУЭ Залинэ.

Адэшхизм и диней

псэлъафэр си адэшхуэ Джэдгъэф Хъусен и рэ хъыбарыжьхэр къыджи эжырт, и нэгъащІэм пхиха гупсысэщ, дэри дызы- хъыбэм лІыхъужьу хэтыр дэрат, благъуэми щІипІыкІар аращ. Абы теухуа гукъэкІыжхэр дыпэлъэщырт, Іуащхьэмахуи дебакъуэрт, куэдщ, кІуэ пэтми къебл зэпытщи, къы- шабзэкІэ вагъуэхэр къедудыхыу пшэхэм дыщыщІэздзэнур къысхуэщІэркъым.

гъэр хуэгъэфэщауэ фlэкlа зыми имыщlэу ем дриlэщакlуэт! Дыкъэзыухъуреихь ду-

. Си адэшхүэм үэрэдү лъэпкъым хүитхам и куэдагъыр езы лъэпкъми ищІэжыркъым, и нэхъыбэр цІыхубэм ейуэ ятх. Хуемыджауэ гъэнащи, дыхуэфащэу дызэрыпсэунум, макъамэ Іэмыпсымэ псори къигъэ Іурыщ Ізу зэрытхузэф Іэк Ік Із и Іуэхум зэрыпытщэнум зэрызигъэсар нобэми сэркІэ гурыІуэгъуэкъым! Ди унэм щыдохъумэ дадэ игъэбзэрабзэу щыта пшынэ, балалайкэ, мандалинэ, пианинэ, синтезатор - а псом си адэшхуэм игу къихьа мэкъамэр къригъэкІырт.

Псом нэхърэ нэхъ хьэл гъэщ эгъуэну хэлъахэм ящыщщ ар сытми тегушхуэу зэрыщытар. Адыгэ щакіуэ, фащэ, пыіэ зэридыр куэдым ящІэрт, икіи мы дунейм зы Іуэху теттэкъым абы хулъэмыкІыну къилъытэу. Шэч хэмылъу, ар къызыхэкІыр и сабиигъуэм гъащІэм зригъзува гъзунэхупІз иныр арауз къыщІэкІынт. Зауэр зи нэгу щІэкІа, абы къихь насыпыншагъэр зылъэгъуа сабийхэр дунейм нэгъуэщІ нэкІэ еплъу къызэрытэджам куэд щыгъуазэщ. Зи сабиигъуэр зауэм ифыщІа зи джэгугъуэ сабийхэр шыгу ІэжьэкІэ мэзым пхъашэ кІуэрт. Унагъуэр зыхуэныкъуэ Іэмэпсымэу хъуар я Іэкіэ ящіыжырт, щІэгъэкъуэныншэу къэна бзылъхугъэхэр, анэкъилъху нэхъ цІыкІухэр къащыгугъырти, гугъу зрагъэхьырт.

Си сабиигъуэм адэшхуэм таурыхъ гъэщ 1эгъуэн куэд къызжи!эжырт, ауэ нэхъ гъэщ!эгъуэныжращи, абыхэм яз сэ стхауэ жиlэри газетым къытригъэдзат! ИужькІэщ сэ къыщызгурыІуар а Іуэхугъуэм и мыхьэнэр. «Сабийр бгъэгушхуэмэ, дамэ къытокІэ», жиІэрейт езыми, дамэ къызитауэ арат! Иджыри си школ кІуэгъуэ мыхъуауэ, сэ шыдым, езыр шым дытесу мэзхэм, бгы лъапэхэм сишэурэ сигъэлъагъурт. И ныбжьыр илъэс 70-м щІигъуа иужькій, си къуэш нэхъыщІэхэр и гъусэу, лъакъуэрыгъажэкІэ Налшык нэс щыкІуэ къэхъурт. Апхуэдэ адэшхуэм и жьауэ ущІэту укъэтэджыныр насып тіууащіэт!

Си адэшхуэр зэ фІэкІа зыхуэмыза цІыхухэм и гушы экіэ дахэмрэ и псалъэкіэ ІущымкІэ ягу къинэжырт. Дэнэ ирагъэблагъэми, абы жьантІэр къыхуагъэфащэрт. Уеблэмэ хамэ лъэпкъхэр лъэlyакlyэ къыщыкlyэ къэхъурт ар нэхъыжьу щагъэсыну. Дадэ а Іуэхум фІыуэ зыхуигъэхьэзырырт, зыгуэрхэр итхырт, еджэжырт, абы мыхьэнэшхуэ иритырт Іэнэм кІэлъызехьапхъэ хабзэм, хьэщІэ гъэхьэщІэкІэм.

Дадэ удз хущхъуэхэмкІэ Іэзэу зэрыщытам куэд щыгъуазэщ. Уеблэмэ, радиом зэман щыхухахауэ удз хущхъуэхэм теухуа нэтын иригъэкІуэкІыу щытащ. Мэзым сыщыздишэкіэ, удзхэм я ціэр адыгэбзэкіэ къызжиІэрт, ахэр зи хущхъуэгъуэхэм зэпкърыхауэ къысхутепсэлъхьырт. И щІэныгъэмкІэ цІыхум ядэгуэшэну пабгъэрти, удз къэс сурэт трихыурэ и хущхъуэгъуэ Іэмалхэм тетхыхьауэ щытащ. Дадэ дунейм зэрехыжрэ илъэс зыбжанэ дэкІа нэужьи зрагъэІэзэн я мураду куэд къакІуэрт...

«Таурыхъым щІапІыкІа сабийм и гупсысэр хьэршым хэлъщ» - жаІэ. Сабийм и акъылым пасэу зебгъэужьынумэ, таурыхъхэр Іэма-

«СхуэщІэнукъым жыпІэу зэхызомыгъэх» - лыфІщ. Ди адэшхуэм дыкъригъэтІысэкІыутест. А таурыхъхэм дунейри гъащ Іэри ды-И ныбжьэгъу куэдым хуэдэу, къыщалъхуа дейуэ къытщагъэхъурт, фІым дрителъхьэт, къекіуэкіащ, ауэ зыціыхуа дэтхэнэми хужы- нейр дахэ тщіыныр ди къалэну таурыхъми Іэнущ, илъэс дапщэ хъуми, ныбжьыщіэм гъащіэми дыщыхуигъэсащ. Иджы согупсыхуэдэу дунейр фІэгъэщІэгъуэну зэрыпсэ- сыжри, таурыхъ псом ящхьэр си адэшхуэр щыпсэуа, абы и гупсысэхэмрэ ущиемрэ дыщыщІипІыкІа лъэхъэнэрш!

> Щапхъэ, жыІэгъуэ, Іущыгъэ куэд къытхуидыхущІэкъунщ.

> > ДЖЭДГЪЭФ Беслъэн.

Хъумбылей

Зэрыжаlэу, хъумбылейр Жыг дэжейуэ дахэк ейщ. И мышхумпізу хуэщхьэтопыр, Дэшхуэм ещхьу, хуэхъурейщ. Мэхъу бжьыхьэпэм хуэданагъуэ, Щіакхъуэр егъэтэджыр дэгъуэу. И хущхъуэгъуэщ езыр Іэджэм, Жейр пшхьэшыкіым - уегъэхъуж, Щхьэцыр икіым – ипс щіэгъэж. Ар нэхъыбэу къызыщыкІыр Нэхъ лъагапіэрщ, нэхъ дыгъэпсырщ, Уи бжэІупэм щыхэпсэнуи Икъукіэ сэ изогъэкіупс.

ФафІэгын

Уафэу къащхъуэщ, ар къэгъагъэм, ФІэфіщ хэтыну хуабэм, дыгъэм, Ауэ щІыІэри хуошэч, Я нэхъ уэгъумкІи бэшэчщ. Бжьэхэм фіыуэ ар ялъагъу, Іэщми икъукіэ я ныбжьэгъущ, Уеблэм кофе къыхащІыкІ. ЩІыпіэ куэдым ар къыщокі, Куущ и лъабжьэр - жыжьэ пхокі, ЩІыр къэщтыху гъэгъэну лъокі. Къыщык ам деж гуп гуэрэнщ, И псым фафіэр егъэхъуж, Дызэреджэр фафіэгынщ.

Псалъэ шэрыуэхэр

Утыку узэрихьэр уи лъапэщ, Укъызэрик ыжыр уи напэщ.

Мывэ быркъуэшыркъуэ мывэкъалэ хыумылъхьэ. Псалъэр мышэрыуэмэ, утыку иумыхьэ.

ЛэжьапІэншэр къэрал мыгъуагъэщи, ІэщІагъэншэр щхьэм и мыгъуагъэщ.

Узижагъуэм уи Іейр къыпхеlущІыкІ, Узифіым уи фіыр къыпхещыпыкі.

ХамэщІ сыщыпсэуну къыслъыс нэхъ, Си уэнжакъ къик Пугъуэ сыхыус.

Зым адрейм худимычыхынум, Фыпымыхьэ нэчыхь тхыным.

ШынагъэкІэ бгъасэр къошынэуэж,

АкъылкІэ бгъасэм тхъу къыпщехуэж. ДЖЭДГЪЭФ Хъусен

ЧЭРИМ Марианнэщ.

Мы гъэм илъэс 530-рэ ихъужащ. XV-XIX лющыирокъу Америкэр къызэрызэ**l**уахрэ. 1492 гъэрщ Колумб Христофор и гъуэхэм я кіуэцікіэ ахэр е гъэр хъуащ, е яукІащ, е я кхъухьхэр Индиеу къыщыпізхэм ирагъэіэпхъуфіэшіу шіынальэ мыціыкІащ. хум япэу щрихуліар. ИшхьэкІэ зэрышыжытІауэ, США-м граждан зауэр «ХЬИСЭ лъапіэм и ціэкіэ. щиуха нэужь, американ тепшэгъчэм унафэ къыдииспан пащтыхьхэу Ферди-

нандрэ Изабеллэрэ я хьэтыркІэ», щІыналъэмрэ абы ис цыхухэм ябгъэдэлъ хъугъуэфіыгъуэхэмрэ, дыгъужь нэщІам ещхьу, зрадзат «цивилизацэм и лІы-Колумб Америкэм щепсыхын ипэкІэ, абы и штат

48-м цІыху мелуан 12 щыпсэvаш. Илъэситхум и кlуэцlкІэ цІыху мелуани 5-р яукlащ. Иджыри илъэс 50 дэкІа нэужь, индеецу къэнар мин 200 къудейщ. Колумб и зэманым и тхы-

кІуэхэм».

дэтх Касас Лас бжыгъэ шынагъуэхэр къехь европей зэрыпхъуакІуэхэмрэ щІыналъэр къызыхуэнэжахэмрэ зэрахьэ хьэкІэкхъуэкІагъэм теухуауэ. Зэрыиндеец Тэщэ къудейм щхьэкІэ щхьэпылъэ ящІу, я щхьэц ухуэнахэм лыгъэ ирадзу, сабийхэр Іыхьэ-Іыхьэу зэпкърахыурэ хьэхэм хуадзу зэрыщытам топсэлъыхь тха- хуагуэшырт фэрэкі узкіэ кІуэр. Езы Колумб и гукъэкІыжхэм къыхэнащ Мингэ, делаверэ, шони инхэкурысхэр цІыху къаугъэншэу зэрыщытар: «Дэ дакъыхыхьэн ипэкіэ. мыхэр Огайо псыежэхым и Іуфэм (индеецхэр) зыри хуэмыныкъуэу псэуащ. Я къэкІыгъэхэм еліалізу, бдзэжьеящэ Іэзэхэу, псым есынкІэ къалъэщІыхьэ щымыІэу, кхъухьхэр зэрахуэу. Абыхэм унэ дахэхэр яухуэурэ къабзэу зэрахьэрт. Топ джэгуну, къэфэну, уэрэд жаlэну зэман къахудэхуэрт. Я кум зэныбжьэгъугъэ дэлът... вот лъэпкъыр зыдэс къуа-Сэлэт 50 фІэкІа ухуейкъым мыхэр псори къэбубыду узыхуейр ебгъэщІэн па- Бзэм пшІэ».

Испан зэрыпхъуакІуэхэм къакІэлъысащ инджылызхэр. Индеецхэр къуажэ хьэхэм иращізу щытар піуэпсоууэ зэтраукіэрт, я щхьэ- тэжыну. Псори «гущіэгъур

Индеецхэм иращІылІа лъэпкъгъэкІуэдыр

фэхэр трахырт, щхъухьхэр Іэщэу къагъэсэбэпырт. Хэкурысхэр зэрагъэкІуэдыр къудейкІэтэкъым. ЗэрыпхъуакТуэхэм абыхэм къыхуздахьащ фэрэкІ, емынэ, жьэн, фэгъазэ узхэр. Псалъэм папщіэ, британ агентхэм хэкурысхэм укъэзыціалэ шхыіэнхэр. деец лъэпкъхэм щыщ мини 100-м щІигъу илІыкІащ европейхэм къахьа уз зэ-

рыціалэхэм. 1623 гъэм инджылызхэм пауатан индеец лъэпкъым щыщу цІыху 200 щхъухь зыхэлъ шагъыр ирагъафэри, иужькіэ яукіыжауэ щытащ. 1637 гъэм Андерхилл Джон зи унафэщІ инджылыз зэрыпхъуакІуэхэр пекжэм теуэри, псэууэ цІыху 600-700 ягъэсауэ щытащ. къитІасэркъым бзылъхугъэ уэндэгъухэм, сабий цІынэхэм, цІыхухъу Іэпкълъэпкъым щыщ Іы-

1823 гъэм США-м къыщащтащ «ЩІыр къызэІущІыр зейр ар «къэзыщыпсэуну хуит къудейт. Арати, индеецхэм ящІхэр «США-м и гражданхэм къызэlуахын» щlадзащ, апщІондэху я Іэщэм къела хэкурысхэр щІыпІэ мы-

хьэнэншэхэм ягъэІэпхъуэу. щІадзащ. США-м и тхыдэм емыкІушхуэу хэтщ чоктэ, крикс, чикасав, чероки, семинол индеец лъэпкъхэр игъэІэпхъукІыным хуэгъэзауэ ирагъэкІуэкІа политикэ гуащІэр.

1784 гъэм зэращІылІа зэгурыІуэныгъэмкІэ, ирокезхэм шІыналъэм къихьа ев-

зи тегъэщіапіэ дин къаб- ропейхэм иратын хуейт зэм» и хьэтыркІэ ящІауэ езыхэр зытес, КъухьэпІэ жаІэ шхьэкІэ, 1872 гъэм Нью-Йоркрэ Пенсильвани-США-м и хуитыныгъэм щІэ- емрэ щыІэ щІыхэр. Языныбэн американ сэлэтхэм къуэхэр Канадэм Іэпхъуащ, чыристан диным ихьа ин- хэти США-м къэнащ. Ауэ деец 96-рэ яукіауэ щытащ. XVIII ліэщіыгъуэм къриубыдэу зищІ псори зыфіэкіуэда ирокезхэр лъэпхынымкІэ хабзэ». Абы къыу щыІэжакъым. Шэунщіэлъ гупсысэм ипкъ иткіэ, хэр, делавархэр, оттаванхэр зэгухьэщ, Огайо штат гъуэтарат». Хэкурысхэр абы зыфlащыжри, бжыхькlэ зыкъаухъуреихьыжат, арщхьэкіэ абыхэми куэд якіу-

жакъым. 1864 гъэм (зыри фигу къигъэкІыжыркъэ?) американ полковник Шевинтон щІамыгъуэтын Джон къуажэ гуэрым щыщ «Хужьхэм» япэгъунэгъуу сабийхэр щызэтриукІэм, псэуну къызыхуихуа инде- жиlэрт: «Сэ мыбы сыкъыецхэм узхэм, тхьэмыщка- щіэкіуар индеецхэр сукіыгъэм, фадэм илыкын ну аращ, ар пщіэ зыпылъ Іуэхуу икІи къалэн лъапІэу къызолъытэ, индеец сабийхэм уащысхь хъунукъым, сыту жыпІэмэ, банэм

и пІэ банэ къокІэж». зэраубыдам индеецхэм я хъунур аращ.

кІэлъыкІуащ «Индеецхэр гъэІэпхъуэнымкІэ хабзэ» 1868 гъэм шошонхэр кlуэдыжыпащ, 1872 гъэм шайенхэр, 1885 гъэм - апачихэр. Нэхъыбэ дыдэрэ зэуар сиу лъэпкъращ - 1890 гъэм пщІондэ. Езыхэм я конституцэ,

гъэкlащ щіыр зэрыщыту

«къэІэпхъуа цІыху хужьым»

ейуэ. 1867 гъэм абы къы-

школ, къэрал ІуэхущІапІэхэр зэзыгъэпэщыжа черолъэпкъым Іэпхъуэн ямыдэу 1838 гъэм зыкъа-Іэтати, къэралыгъуэм ахэр къарукІэ ирихуащ. Мини 4-р гъуэгум текІуэдащ. А лъагъуэм иджыри «нэпс лъагъуэкіэ» йоджэ. ИкіэмикІэжым, индеец мини 100 Миссисипи адэкІэ Іэпхъуэн хуей хъуащ, ящІхэр «хужьхэм» къыхуагъанэу.

гъэкlуэд» псалъэр къыщагупсысар. Абы и мыхьэнэуэ къалъытэ лъэпкъ, дин, фэ шхьэхуэ зезыхьэ цІыху ліэужьыгъуэм щіэблэ къащІэмыгъэхъуэным ехьэліа Іуэхугъуэхэр. КъызэрыщІэкІымкіэ, Оклахомэ штатым щыщ индеец бзылъхугъэ 3000-м бын опера цэхэр иращІылІат. Арагъэнщ США-м и правительствэм ООН-м лъэпкъгъэкІуэдым теухуауэ къыхилъхьа гупыжыр къабыл ищІауэ щіыщымытар.

1946 гъэращ «лъэпкъ-

Я Іэ пхъашэхэр нобэрей дунейми хэзымых Америкэмрэ Европэмрэ я «цивилизацэмрэ демократием-Европэмрэ Америкэмрэ рэ» уахуэбэлэрыгъ щІэмы-

«Махуэкум» и къыдэкІыгъуэр зыгъэхьэзырар

Пшынэбзэм и хъцмакіцэ

Пшынэ хьэлэмэт ціы-кіумкіэ «Кіапсэрыкіуэр» игъэбзэрабзэрэ, езыр щІыкІафІэу Чырбыж Зулетэ япэ дыдэ сыщыІущlayэ щытащ беслъэней хэгъэгум... ЦІыхубз теплъафіэм и зыіыгъыкіэ дахэмкіэ зэхуэсым къекіуэліа псори ихьэхуат. Пасэрей макъамэмрэ пшынэ еуэкІэмрэ нобэм къэзыхьэса Зулетэ нэхъ гъунэгъуу зэдгъэцІыхумэ ди гуапэу дылъыгъуэзэ-

ЯПЭ сищу жысІэнщи, Зулетэ зы псалъэуха къыжьэдэкІыху, зы гупсысэ шэщІа къысхуиІуэтэху а цІыхубзым удз гъэгъа къызэрытІэпІыкІым хуэзгъадэу сыкlэлъыплъырт. щlэхэмрэ къиlуатэу аращ. **кlэ, щlэныгъэ-къэхутакlуэ** Си пащхьэ къит цІыхубз Іэ- Мис а «щІыпІэ-щІыпІэхэр» мащІэ-лъэмащІэ кіафіэр и хьэл-щэнкіи, гъуэн! Абыхэм я мыхьэнэмзыІыгъыкІэкІи, псэлъэкІэ- рэ ар цІыхум акъылрэ ІэпкъкІи къысщыхъурт гъунап- лъэпкъкІэ къэншэу. Ауэ абыкІи иу- къэсІуатэмэ, си гъащІэр мыхыркъым згъэщІэгъуар. хьэнэншэу мыкІуауэ жыпІэ Зулетэ - пшынауэ Іэзэр, хъуну къыщІэкІынщ... ЗэрысщІэныгъэрылажьэр, гъэ- щІэжрэ спкърытщ а гуп- уэ сиІэт. Сыту гугъу сехьу сакІуэр, цІыху гу щабэ, псэ сысэр, арагъэнщ нобэм сыкъабзэр - бынитхум я къэзышэсари.

Зулетэ. Абыдэхэ япхъущ, хьар. Чырбыжхэ я нысэщ, а цІэр уи пшынауэ Іэзэщ.

сэлъыхьынут.

Пэжу гу лъыптащ абы! къэзыгъэхъу, «толъкъун»-кlэ зэджэращ. щlэныгъэ Си хъуэпсапіэхэм ящыщщ тіэщіокі жысіэу, сыгуіэрт... ушедаlуэкіэ, уи псэр ди- Зэман кіэщі дыдэт сиіар. хьэхрэ, уи нэпсыр кърикъуныр къэзбжыныр. Зэауэ пшынауэм пшынэр хуигъэщІар макъамэм шІилъхьэ гуп- къым. сысэхэмрэ гурыгъу-гуры-

«Мини-футболыр школхэм 2022» урысейпсо проектым и щіыналъэ Іыхьэм пашэныгъэр шаубыдаш Терекскэ къуажэм дэт Къардэн С. А. и ціэр зезыхьэ курыт еджапіэм шІэс 2004 - 2005 гъэхэм къалъхуа щіалэ ціыкіухэм. Республикэм и курыт еджапіэхэр зыхэта зэхьэзэхуэр мазаем и 1 - 4-хэм «Налшык» спорт комплексым щекіуэкіащ.

6:2-үэ Шэджэм күейм и спортсмен ныбжьыщІэхэм ятекІуэри финал ныкъуэ зэ-ІущІэм нэса терекскэдэсхэм Бахъсэн къалэм къикІа командэр 7:3-уэ хагъэщ ащ. КІэух зэпэщІэтыныгъэм Джылахъстэнейм и футболистхэр щы ущ ащ нэгъабэ чемпион хъуа Шэрэдж щІыналъэм и командэм. Зэlущlэ гуащlэм зы топкІэ нэхъыбэ щыдэзыгъэкІа Терекскэ къуажэм и

гупыр 3:2-уэ шытекІуащ. ЗыІэрагъэхьа ехъулІэныгъэм и фІыгъэкІэ ныбжьыщІэ командэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыхьыр щихъумэнущ Кавказ текІуэныгъэм хуишащ къуа- зэхьэзэхуэм етІуанэ увыпІэр №1-мрэ Тэрч къалэ дэт Ищхъэрэ, Ипщэ феде- жэм спортым зыщегъэу- щаубыдащ а школ дыдэм Мэлбахъуэ Т. Къу. и цІэр зеральнэ щІыналъэхэм хыхьэ жьыным хэлъхьэныгъэшхуэ щеджэ хъыджэбз цІыкІу- зыхьэ курыт еджапІэ №3республикэхэм щытекІуа- хуэзыщІ Къуэдзокъуэ Бе- хэм. Я ныбжь елъытауэ мрэ я еджакІуэхэм хэм я III урысейпсо зэпеуэм. тlал. Спортсмен школакІуэхэр

щІы- бджыну сыт хуэдэу гъэщІэзэрызыхищІэр

Къэрэшей-Шэрджэс **мыгъэщІагъузу слъэкІыр-** унафэщІхэм ящыщ зым Республикэм щыlэ Бес- къым уи ІэщІагъэмрэ уи лъэней къуажэм щыщщ унагъуэмрэ зэрызыдэп-

хуэфащэ дыдэу къилэжьа- пшынэ еуэнымрэ зыгуэркіэ зэран зэхуэхъуу сщІэркъым. <u>- **Зулетэ, макъамэр гъа-**</u> Си пщыжьым (тхьэмадэм) щіз щхьэхуэ зэрыпхуэ- хуабжьу фіэфіт адыгэ ма- дэсым зыщіыпіи трезгъэхъуа щіыкіэм утезгъэп- къамэхэри, щіэх-щіэхыурэ дзакъым, ауэ абыхэм теусеуэмэ и гуапэт. Ар езыр сыт хуауэ мурадыфІхэр, гугъэхуэдэу цІыху дыщэт! Хабзэ хэр сиІэщи, деплъынкъэ Макъамэр гъащіэ щхьэ- ткіийхэм дыщіэту дапіат, дахуэщ. Ар зэрытелъыджэр, гъэсати, си пщыжьым сеабы мы дызытет дунейр мыпсалъэу дунейм ехыжащ. нэхъри зэрытхуигъэдахэр, Си жьэ хуэзгъазэу зэи сепсэзэрытхуигъэ эф псоми лъакъым. Іэнэ къыхуэзгъэуящіэ. Уеблэмэ, щіэныгъэм вын хуей хъуамэ, шхыну къызэрихутамкіэ, къэкіы- диіэм щыщ къыхутезгъэугъэхэм я пкъым къыхонэ вэрти, пщэфlапіэм сыкъымакъамэм и бээ дахэр. щіэкіырт. Ар сымаджэ хьэ- къыщагъэлъагъуэу. Апхуэдэщ псы дызэфэри... лъэ щыхъуам щыгъуэ, мы А псор къызыхэкІыр ма- цІыху телъыджэм, хабзэм къамэр зэрызэхэлъ, ар фІыуэ щыгъуазэм, сызыхуэфизикэр ныкъуэ, къысхуэшхьэпэну къыпызмыхауэ

шажьэу, уи гум щІыхьэ жынщи, бзылъхугъэм и къа- сщІэжыркъым, икІи слъаадыгэ макъамэхэм я толъ- рур апхуэдизкіэ щіэншэщи, гъуркъым, икіи зэхэсхырунагъуэри, щІэны[,] оынри, рытщІэщи, макъыр къы- гъэри, ІэщІагъэри хузэдэ- Іуэу, ар бгъэбзэрабзэу, уи зэрапщыр децибелщ. Гу хьынущ, зэфіэкі иіэххэмэ. нэр щызэтепіпіэкіэ, укъылъыфтами сщіэркъым, Пэжщ, ціыхубзыр къызы- зыщыхутэр псалъэкіи тхыщигъэбзэрабзэкІэ, макъа- жьэгуращ. Ауэ унагъуэ хъуа дуней телъыджэщ. Фымэ къыщригъэкІкІэ, щІы- цІыхубзыр цІыхубэм, лъэп- хэзгъэплъащэрэт абы си піэ-щіыпіэкіэ макъыр зэм къым, щіэныгъэм, щэн- нэкіэ, фезгъэдэіуащэрэт си нэхъ мащіэ мэхъури, щэ- хабзэм зыгуэркіэ сэбэп тхьэкіумэхэмкіэ, хуу йох, зэми ину зыкъе- хуэхъуфынум, ущІыпэрыуэ- гъэІэбащэрэт си Іэпэхэм-Іэтыж. Абыкіэ пшынауэм ни шіэплъэхъэни шыіэ- кіэ...

- Зулетэ, сэ зэрысщіэм-

институтым и лэжьакіуэу ущытащ. Абы и гугъу уэз-<u>гъэщІынут.</u>

- ЩыІащ апхуэдэ зэма-

ни. Адыгэ макъамэм. езы макъамэр зэрызэхэлъым, зэрыгъэпсам теухуауэ тхыгъэ куэд дыдэ зэхуэсхьэсакъэзулъэпхъэщат ахэр. ЗыщІыпІи тездзэну сыхунэ-- Пэжыр жысіэнщи, сы- мыс щіыкіэ, институтым и зэгурымыІуэныгъэ сэрэ гуэрхэр ди зэхуаку къыдэсыкъыІумыкІыу хъуэри. Унагъуэ уиІэнымрэ хъуакъым. Алъандэрэ зэхуэсхьэса си Іэрытххэри дэфтэрхэри зэрыщыту къызэдэсщтэжащ. Нобэр къыззэрыхъум.

- Уи щІэныгъэмрэ ІэщІа-<u>гъэмрэ къызыхуэбгъэнэн</u> гъэсэн уиіэ?

- Сэ сабий, ныбжьыщІэ гуп сиІэщ пшынэ еуэкІэ езгъасэу, зэпеуэ, концерт зэмылІэужьыгъуэхэм зыабыхэм хуабжьу сропагэ. Си бынхэри пшынэ йоуэ. зэрыцІыкІурэ Еуэнкъэ. аращ абыхэм ялъэгъуар.

Сэ пшынэр къасщтэу и Іэпэхэм сыщрижэкІэ, занщІзу нэгъуэщІ дуней сы-Уи упщіэмкіэ къэзгъэзэ- къыщохутэ. Афіэкіа зыри съым. Пшынэбзэм уеда унагъуэращ, гъэкІи къыпхуэмыІуэтэну фыхэз-

> Епсэлъар ФЫРЭ Анфисэщ.

Налшык дэт Лъэпкъ музейм мы махуэхэм щагъэлъагъуэ Ацкъан Софиерэ Чайковская Ангелинэрэ я лэжьыгъэхэм шыш.

МУЗЕЙМ и пэІущІэ пэшым Чайковскэр

психологщ, ар и ІэдакъэщІэкІхэми щынаІуэщ. Псатолъкъун ерум ахэр къызэ- абы.

къыщегъэувэкІащ Ангелинэ и сурэт плъыфэбэхэр. Абыхэм уазэрыІуплъэу гъэмахуэр уи нэгу къыщ агъэхьэ. Бзылъхугъэм плъыфэ нэфіэгуфіэ защіэщ къигъэсэбпыр. Гукъыдэж къуат къудейкъым а сурэтхэм, абыхэм щ агъыбзэ, гупсысэ пыухык а ящ элъщ. Плъыфэ къэс и пІэ итыжщ. Абыхэм яхэтщ мыщІэ, мывэ, хьэпІацІэ щыгъэкІэ хэдыкІахэр. дэзыхьэхыр иджырей гъуазджэм и лІэужьыгъуэщІэ нейроарт жыхуаІэращ. Ангелинэ и ІэщІагъэкІэ

лъэм папщІэ, «ЕхъулІэныгъэм и толъкъун» зыфІища и лэжьыгъэм хы къыщыукъубея телъыджэ щыдолъагъу. Абы гъэшІэгъуэну хэлъыр сыт? - жызыІэни щыІэу къыщІэкІынщ. Ауэ сурэтыщіым и Іэзагъыр кІэ, хым щыгъэ, мывэ зэрелъытар

Гъуазджэм и зы лІэужьыгъуэ

абдеж наlуэ щищlащ. Ан- рихьыр дегъэлъагъу. «Цlыгелинэ зэрыжиlэмкlэ, хыр хүм гъащlэм кърит lэмалціыхум гъащіэм щиіэ іэмал- хэр илъагъунукъым, толъхэрш, толъкъуныр и зэ- къуным и къарум щышынэфіэкіхэрш. Ціыхур и зэфіэ- рэ фіым гу лъимытэмэ. кІым тригъэгушхуэн мурад- Дигу, ди щхьэ илъым куэд зыщыдгъэлъапіэ хэзу «хелъхьэри», гъупщэ хъунукъым», - жеіэ

кърихьар жып телефонкІэ къиубыда теплъэгъуэхэрщ. илъагъур, ІуплъэхукІэ и гур Лэжьыгъэ 21-м зэщхь хэлъкъым, зытеухуакІи къиІуэтэну зыхуейкій. Псом хуэ- Іэкіэ къйубыдыну дэіэбей мыдэу абы къехъулІащ хъыджэбзырщ. Ар телевищІыуэпсым и сурэтхэр.

нерхэм гъуэгум сэбэп щахуэхъуащ.

гъэтІылъа зиІэ и сабийр Налшык къалэ

сымаджэщым ишэрт. Сабийр къыщы-

зэІыхьэм, псынабэдэс бзылъхугъэм къы-

гурыІуащ къыщеІэзэн хуей ІуэхущІапІэм

езым и автомашинэмкіэ псынщізу зэры-

нэмысыфынур икІи Къэрал автоинспек-

цэм и лэжьакіуэхэм захуигъэзащ къадэ-

Іэпыкъуну. ЦІыхубзымрэ и сабиймрэ

гъуэгу плъырхэм я автомашинэм ира-

гъэтІысхьэри, ахэр псынщІзу сымаджэ-

«ГИБДД-м и лэжьакlуэхэр мыхъуамэ, си

сабийр къемылынкІэ хъунут. Си гум къыб-

гъэдэкІыу абыхэм фІыщІэ яхузощІ», - жи-

Апхуэдэуи гъуэгу-плъыр къулыкъум и

Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ

управленэм Іэпхъуэшапхъуэ Іуэхухэмкіэ

и къудамэм ціыхухэм іуэхутхьэбзэ

яхуещі з дактилоскопие егъэкі уэкі ыным

ХЭЩІАПІЭР: Налшык къалэ, Калининым и уэрам, 260 «а». Нэхъ пасэу зебгъэтх хъу-

Апхуэдэуи Іэпхъуэшапхъуэ Іуэхухэмкіэ

- Урысей Федерацэм и паспортхэр ты-

- цыхур щыпсэу щыпіэмрэ здэщыіэ

- цыхур щыпсэу щыпіэмрэ здэщыіэ

ИпэкІэ зебгъэтх хъунущ мы телефоным-

Къэрал Іуэхутхьэбзэхэр зыІэрагъэхьэн

папщіэ ціыхухэм льэіукіэ зыхуагьазэ хьу-

нущ Іэпхъуэшапхъуэ ІуэхухэмкІэ къуда-

мэм, МФЦ-м, апхуэдэуи лъэlур электрон-

нэу ягъэхь хъунущ къэрал Іуэхутхьэбзэ

Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ уп-

равленэм гу лъывегъатэ, коронавирус уз зэрыціалэм зэрызиубгъум къыхэкіыу,

ціыхухэм я лъэіур къэрал іуэхутхьэбзэхэр

цІыхухэм щыхуащІэ порталым и сайтым

электроннэу ягъэхь зэрыхъунум - www.

gosusluglu. ru. Жэщ-махуэ имыlэу захуэв-

порталым и сайтым - www.gosusluglu. ru.

къудамэм зэфleх къыкіэлъыкіуэ къэрал

нущ мы телефонымкіэ: 8(8662) 93-00-69.

нымрэ (хъуэжын) учётым гъэувынымрэ,

щІыпІэмрэ учётым къыщрахыжыныр.

дэІэпыкъуэгъу игъуэтащ.

Іащ цІыхубзым.

Іуэхутхьэбзэхэр:

щІыпІэмрэ щатхыныр,

кlэ: 8(8662) 93-00-69

гъазэ хъунущ.

теухуауэ.

Ацкъан Софие утыку утыкум кърихьа сурэтхэм ящыщу езым нэхъыфІу зыгъэпІейтейр абдж къутам къыдидз дыгъэ бзийр денэм и лэжьакіуэ, гъэ Пщащэм зэрыжиІэмкІэ, кІуам гуузу дунейм ехыжа

Полицейхэм фІыщІэ хуащІ

Кубадиевэ Гульнарэщ. - Гульнарэ сэрэ къалэм къыщыткІухьурэ зэрымыщІэкІэ «Победа» кино гъэлъэгъуапІэм дыкъыщыхутат, - же Софие. - Кхъахэ дыдэ хъуа унэм тфіэгъэщіэгъуэну зыщытплъыхьыхукіэ, Гульнарэ сыкіэлъыплъурэ си телефоныр къасщтэри, сурэт зыбжанэ тесхат. Къыхэзгъэщыну сыхуейщ сэ цІыхухэм зэзэмызэххэ фІэкІа сурэт зэратезмыхыр. Дыгъэ къухьэжыгъуэти, мо абджыпс къутам ар гъэщІэгъуэну къызэрыдидзыр щыслъагъум, абдеж згъэуври езым дыгъэ бзийхэр «къезгъэубыдат». СэркІэ ар сурэт къызэрыгуэкІкъым, аращ утыку къисхьэну сыщІытегушхуари. Уеблэмэ а зы сурэтым и хьэтырщ гъэлъэгъуэныгъэ сщіыну сыщіытегушхуар.

Софие телефонкіэ сурэт техыным илъэс куэд щТауэ дехьэх, абы и дуней еплъыкІэр къаІуатэу къелъы-

Мазаем и 13 пщІондэ екіуэкіыну гъэлъэгъуэныгъэм гупыж зыщІ псори феплъыну Іэмал фиІэщ.

> ЩОМАХУЭ Залинэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

Зэманым декІуу

Аппаевэ Жаухар «Запечатленное время» зыф1ища и тхылъыщІэр теухуащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и гъуазджэмрэ щэнхабзэмрэ къахулъыкъуэкІ лъэпощхьэпохэм, ахэр сыт щыгъуи политикэм, экономикэм, ціыхубэ гъащіэм епхауэ зэрыщытым.

ІЫХЬЭ зыбжанэу зэхэгъзува тхылъым ихуа лэжьыгъэхэр жанр зэхуэмыдэхэм итщ. Нэхъ пасэу щІэгазет-журналхэмрэ ихуа гунэс пщохъу. тхыгъэхэр щызэхуихьэсылъыщІэм. Республикэм и гур» нэІэ зэрытетыр уи фІэщ лъэну. ми и гугъу щищікіэ, къэ- псалъалъэ кіэщіымкіэ. хъуар щекіуэкіа лъэхъэнэри уи нэгу къыщІегъэувэ. А

псом и фІыгъэкІэ, зытепныгъэ къыдэкІыгъуэхэмрэ сэлъыхьым и мыхьэнэр

Щхьэхуэу тхылъым ихуащ гуэдзэныр. щэнхабзэм щекІуэкІ къэхъу- тхылъеджэм Іэмал кърет къащІэхэм щытепсэлъыхь- Аппаевэ Жаухар щІэныкІэ, Аппаевэм цІыхубэ гъа- гъэмрэ егъэджэныгъэмрэ щІэм набдзэгубдзаплъэу и щича гъуэгуанэм ирип-Тхыгъэхэр ещі, езым и Іуэху еплъыкіэри гъэбыдэжащ сурэтхэмрэ зи тхылъеджэм шибзышІыр- цІэ къыхэхуэ цІыху цІэрыкъым. Дэтхэнэ зы Іуэхугъуэ- Іуэхэм я ціэхэр къыщыхьа

КЪУДЕЙ Іэминэ.

Къаскъулым и дыжьын

Орёл къалэм дэт «Гринн» турист-Іуэхутхьэбзэ куэд шагъэзашІэ комплексым щекіуэкіащ атлетикэ хьэлъэмкІэ Урысей Федерацэм и Кубокыр къэхьыным ехьэлІа зэхьэзэхуэ. Абы и саугъэтхэм щІэбэнащ къэралым и щіыналъэ куэдым икіа спортсмени 180-м щ Іигъу.

КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭ-РЫМ щыщ спортсмен Къаскъул Аслъэн абы дыжьын медаль къыщихьащ. Апхуэдэ хъыбар къыдигъэщІаш КъБР-м и командэ къыхэхахэр щагъэхьэзыр центрым атлетикэ хьэлъэмкІэ и тренер нэхъыжь Шэкэм Михаил.

Двоеборьем зэхэту килограмм 315-рэ (145/170) къэзыІэта ди щІалэр зымащіэкіэ къыкіэрыхуащ япэ увыпІэр зыубыдам.

Къаскъулыр ягъасэ Щауэ Сусликов МуІэедрэ тёмрэ.

МЭЗКУУ Къан.

зэрызэрагъэкіуэкіым кіэлъыплъынымкіэ и управленэм и лэжьакіуэхэм «Гром» гуп хэхар я щІэгъэкъуэну «Кавказ» автогъуэгум къыщагъэувы ащ налшыкдэсым зэригъакіуэ «ВАЗ-2110» автомашинэр. Абы апхуэдэу ист Нарткъалэ щыщ, илъэс 37-рэ, 49-рэ зи ныбжь цІыхубзитІ.

Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал автоинс- экипажым и лэжьакlуэхэм псалъэ гуа-пекцэм и лэжьакlуэхэм сабийр сыма- пэхэмкlэ зыхуагъэзащ Налшык къалэ джэщым псынщІэў нагъэсащ, пенсиощыщ зэщхьэгъусэ пенсионерхэм. Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ управленэм и ГИБДД-м и гъуэгу-плъыр къулыкъум и АРУАН районым щыпсэу цІыхубзым гуп щхьэхуэм и 1-нэ взводым и инспектор, фІыщіэ яхуещі КъБР-м щыіэ МВД-м и полицэм и лейтенант Шагъырбей Тимуррэ Налшык къалэ щы э УМВД-м постым тету ГИБДД-м и гъуэгу-плъыр къулыкъум и къулыкъур езыхьэкІ и ІэнатІэм и батальон батальон щхьэхуэм и лэжьакІуэхэу, полицэм и лейтенантхэу ХьэщІэмыз Жантемыррэ Жэмыхъуэ Русланрэ. щхьэхуэм и лэжьакІуэ, полицэм и сержант Нартокъуэ Алийрэ къалэныр щрахьэкІырт Аруан районым щыщ цІыхубзым уз Налшык къалэм Лениным и цІэр зезыхьэ

Зи ныбжь хэкІуэтахэм я машинэм шэрхъ тэмэм илъти, полицейхэм ар хузэрахъуэкіащ. Зэщхьэгъусэхэм я щытыкіэм щІэупщІэри, абыхэм я узыншагъэр зэрытэмэмым, автомашинэри зекlуэну зэрызэпэщым шэч къыщытрамыхьэм, налщым яшащ икіи ныбжыьщіэм и чэзум шыкдэсхэр ирагъэжьэжащ.

проспектым, пенсионер зэщхьэгъусэхэр

къащыбгъэдыхьам. Абыхэм я автома-

шинэм и шэрхъым ныкъусаныгъэ игъуэ-

- Пажиновхэ я унагъуэм къыдбгъэдэкІыу фіыщіэшхуэ яхудощі дэіэпыкъуэгъу къытхуэхъуа, къыдбгъэдыхьэу ди шэрхъыр тхуэзыхъуэжа, гуапагъэрэ гъэсэныгъэрэ зыбгъэдэлъ щ алэхэм, - жи ащ Наталье Евгений и пхъум.

Дактилоскопие, нэгъуэщІ къэрал Іуэхутхьэбзэхэр

КъэхъукъащІэхэм ятеухуа хъыбархэр, ар щалэжьа щІыпІэмоэ зэманымоэ жэш-махуэ имыlэу къыщыlах дэтхэнэ къэрал кіуэці органми. Хъыбархэр къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ органхэм къаіэрыхьэ хъунущ ар къызыбгъэдэкіым къихьу е пошткіэ, телефонкіэ, телеграфкіэ, факскіэ е нэгъуэщі зэпыщіэныгъэкіэ.

Ялэжьа щІэпхъаджагъэхэм, къэхъукъащІэхэм ятеухуауэ зыкъызэрыхуагъазэхэр жэщ-махуэ имыlэу къыщыlах Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ управленэм и плъыр частхэу мы хэщІапІэхэм щыІэхэм: Байсултановым и уэрам, 11 «а», Полицэм и къудамэ №1; Нэгумэм и уэрам, 47, Полицэм и къудамэ №2; Къэбэрдей уэрам, 193

ЦІыхухэм хуитыныгъэ яІэщ, ОВД-м и лэжьакІуэхэр хабзэм ебакъуэмэ, КъБР-м шыІэ МВД-м тхьэусыхэну, апхуэдэуи «Урысей МВД-м и линэ пщтырым» щыщ «дзыхь зрагъэз» 8(8662) 49-50-62 телефонымкІэ псэлъэну.

Я мурадыр къызэпауд

КъБР-м щыІэ МВД-м Наркотикхэр

АХЭР къыщащым зым и сумкІэм къы-

дахащ дэтхэнэми капсулэ 14 илъу блистер 30. Экспертизэм къызэригъэлъэгъуамкІэ, ар грамми 163,8-рэ хъу, «Прегебалин» пкъыгъуэр зыхэлъ «Лирика» хущхъуэхэкІщ.

ЦІыхубзхэм зэрыжаІамкІэ, къытрахар гъунэгъу щІыналъэм щызыІэрагъэхьащ ди республикэм щащэжыну.

Шэч зыхуащІхэр яубыдащ икІи уголовнэ Іуэху къа эташ УФ-м и Уголовнэ кодексым и 234-нэ статьям и 3-нэ Іыхьэм ипкъ иткlэ - абы къыщыгъэлъэгъуа къуаншагъэ зылэжьахэм илъэси 8-м нэс тралъхьэ хабзэщ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Хъыджэбз цІыкіухэм я хъуащ Тэрч къалэ дэт лицей

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

БетІал и гъэсэнхэр

текІуэныгъэм хуешэ

зыхэта гупхэм ещанэ щы-

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82;

ЖЫЛАСЭ Замир.

секретариатым - 42-22-66. КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53,

42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ (12+) «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (3, 4-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (1, 2-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 • Тираж 2.076 • Заказ №239